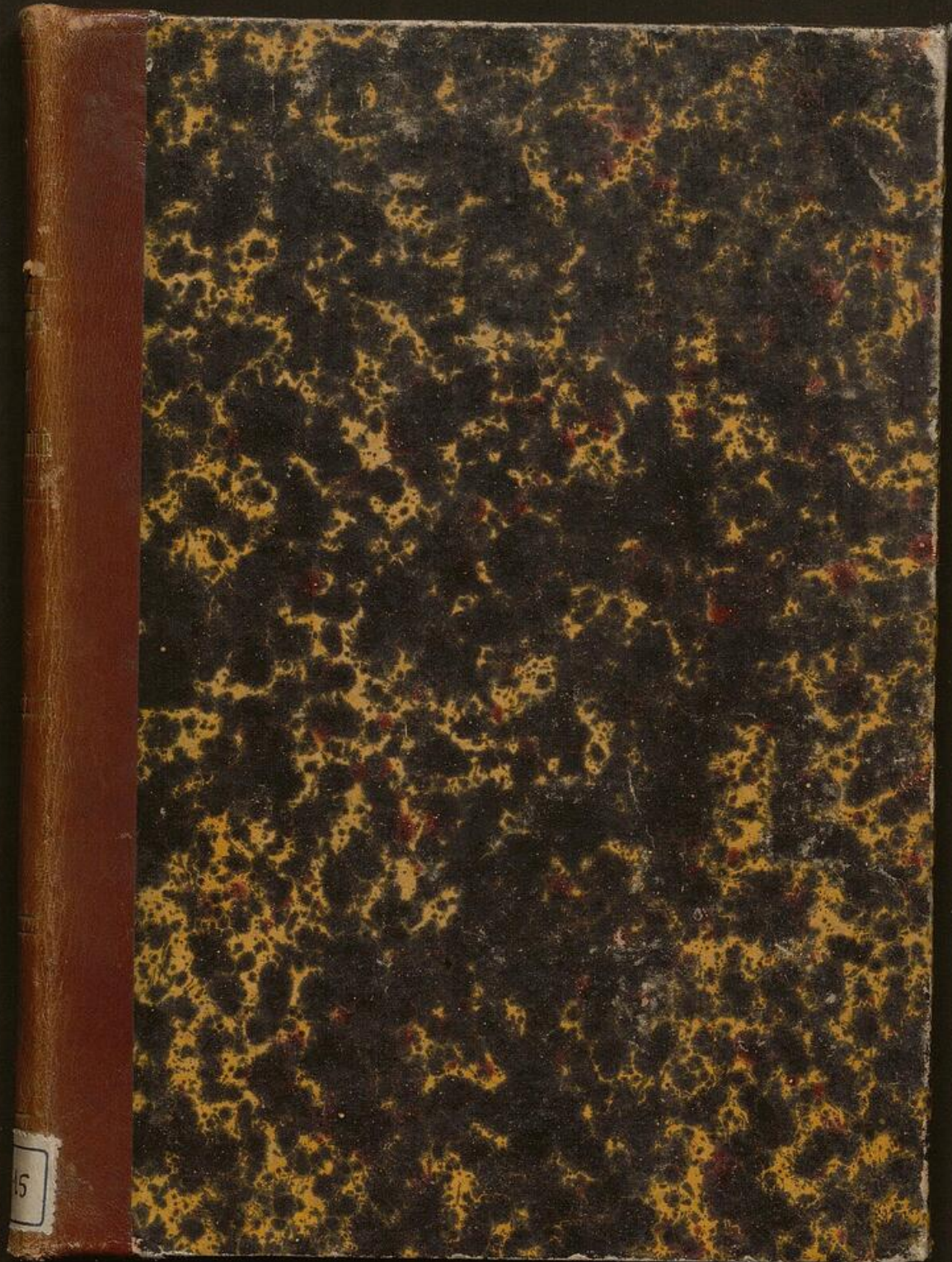

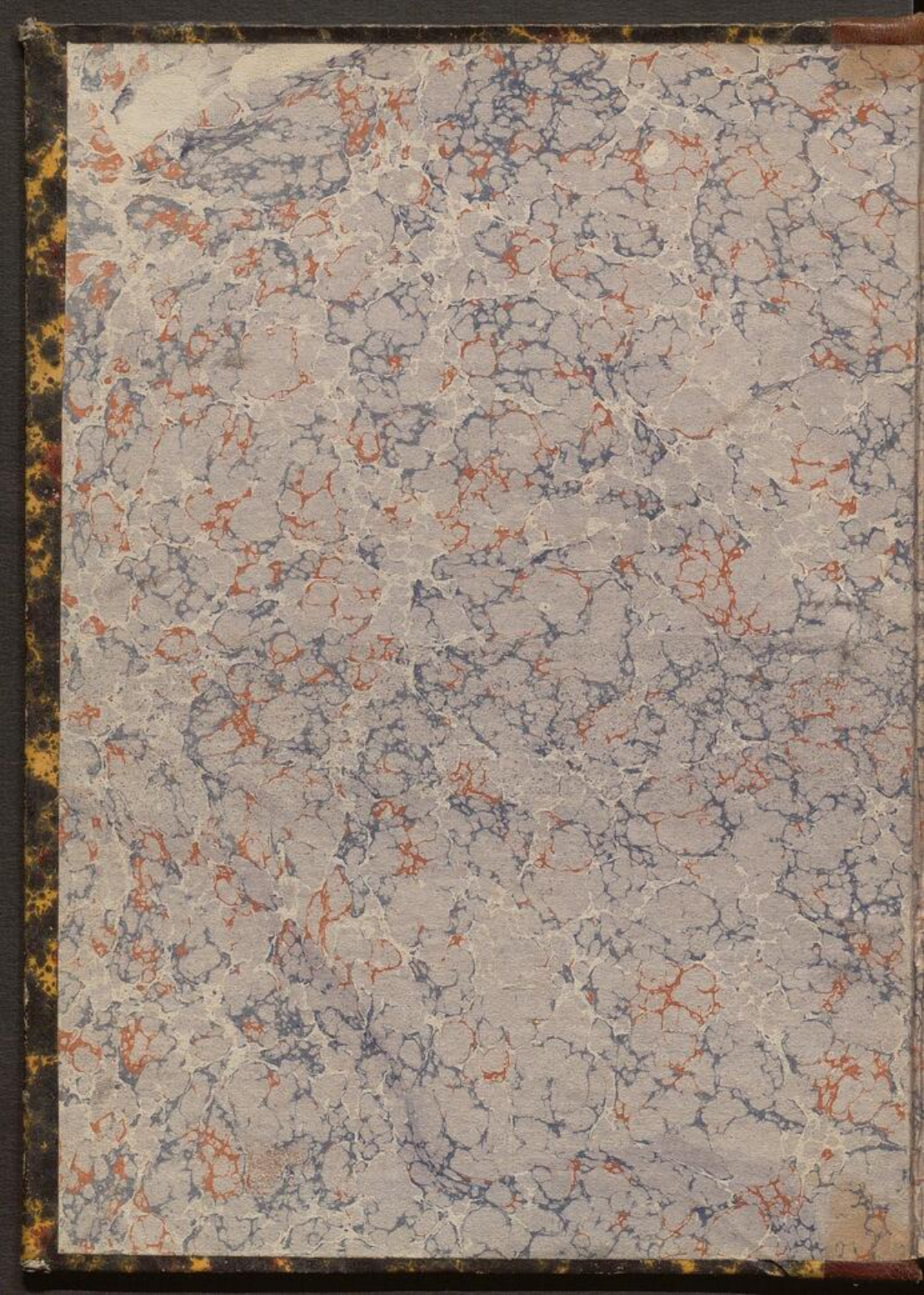
CONPOND
LÆTUS
~ ~ ~

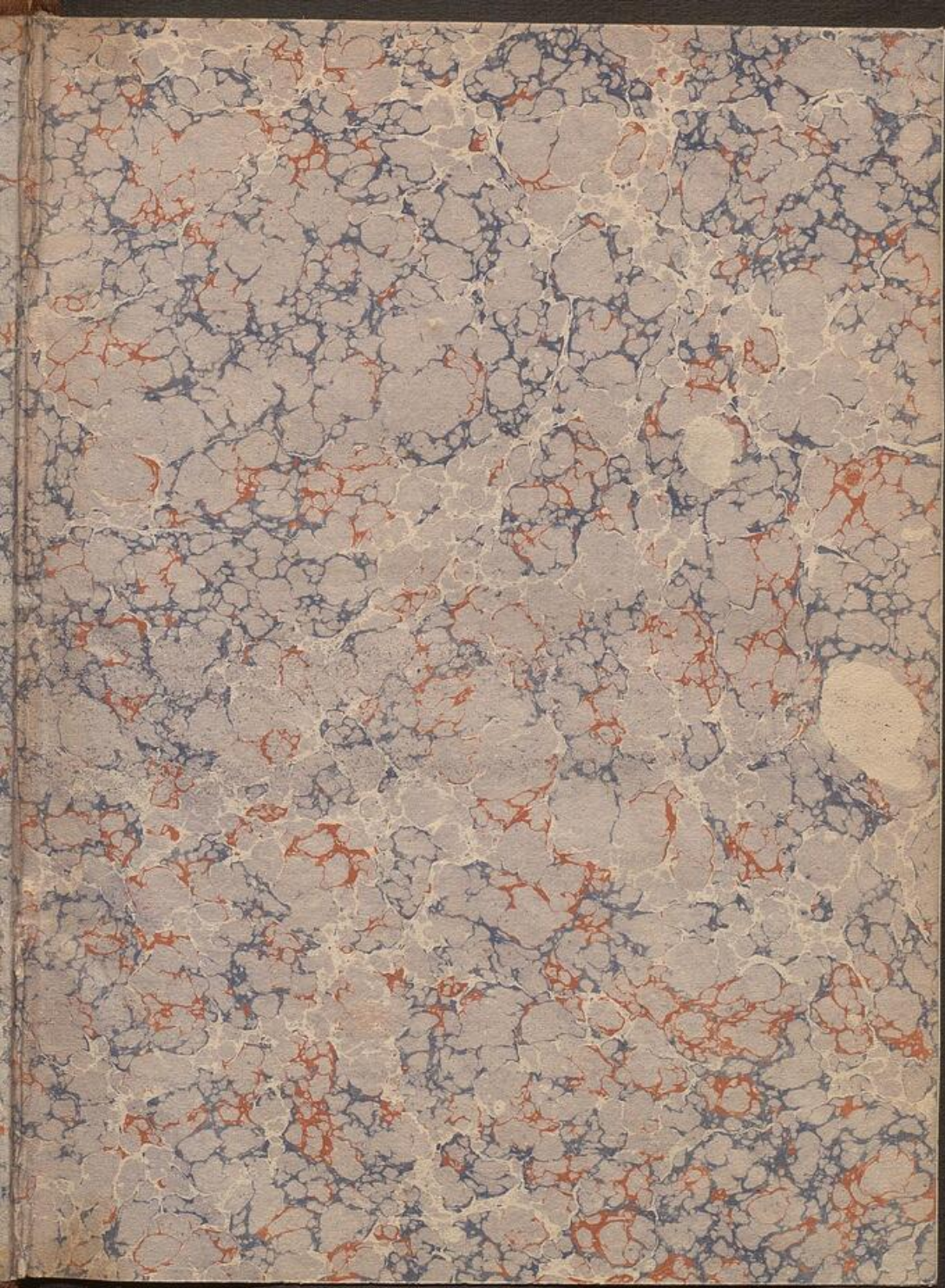
ANIMATI

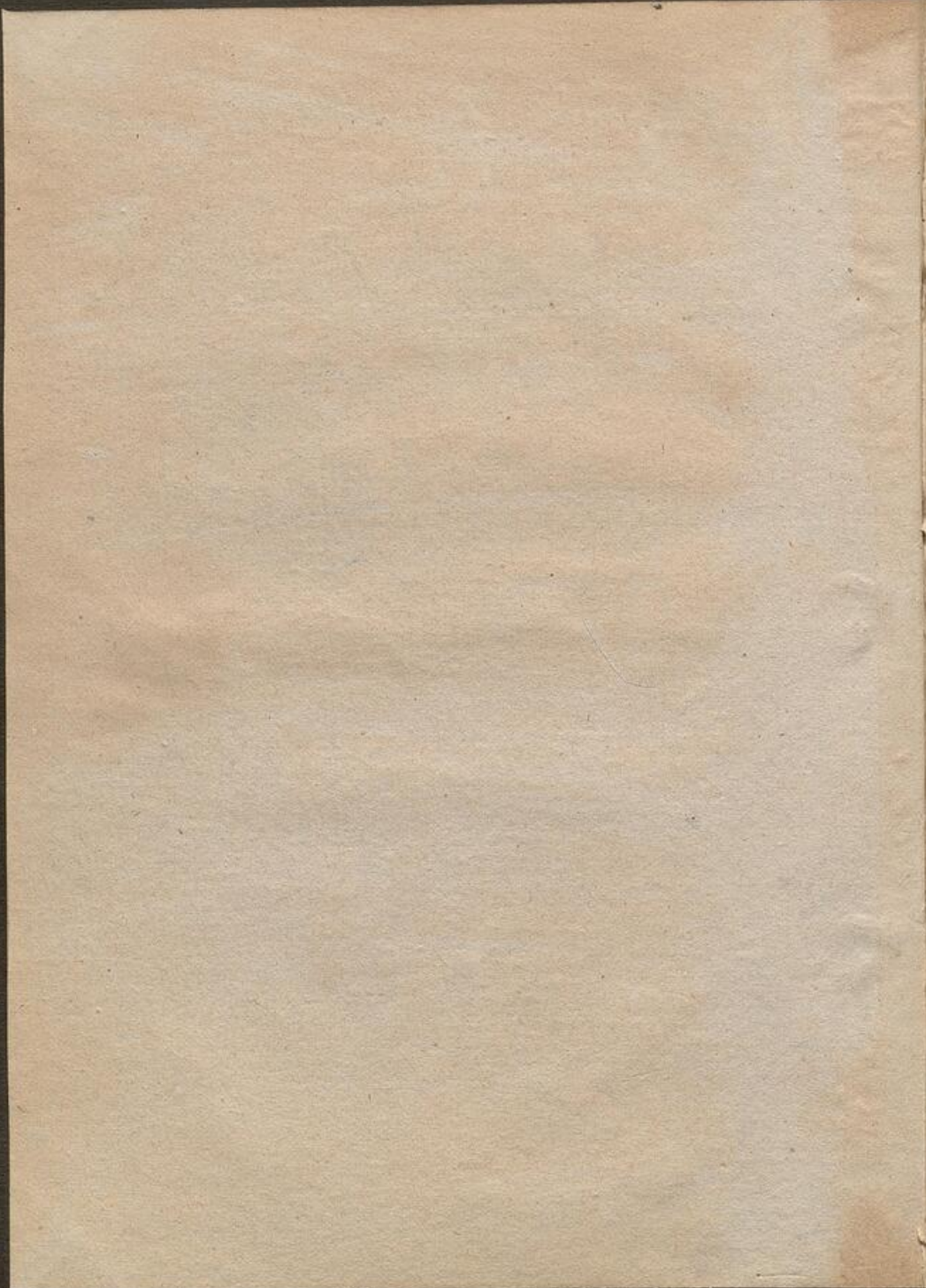
J-15

15

Pomponius Lætus Panalis
Canonico Patuino.

De
Instituto Examatorum

J-15

POMPONIUS LAETIUS RANALIO
CANONICO PATAVINO.

Superioribus annis uolumina quaedam grammatices romanae scripsi: et thomae pontifici dolensi praefecto arcis hadrianae dicaui: diffusum et ab omni usu longe semotum opus: ut uiri auctoritas apud posteros honori: et uigiliae nostrae gratiae habeantur in commodiora tempora distuli. In praesentia poscente te Ranali optime cuius necessitudo non sine beneficiis mihi nota est ex illo immenso labore quae maxime necessaria ad prima rudimenta puerorum uisa sunt collegi: et ut graeci uocant ΕΝΧΕΙΡΙΔΙΟΝ in id quod manu contineri potest redegit ut ex eo ΑΝΑΓΝΩΣΤΗΣ qui sapius legerit et praecipue tenera aetas fructum capiat. Quaedam ex recenti ut uolunt consuetudine permisi ne romana et nunc noua μεθοδος nimirum ut forte existimaret a coris ad haec noua uide propantibus adferret. Nimirum paululum nostri sermonis ordine imutato non multum tamen abhorrens ab his quae in ludis laetariis traduntur libellum diuagari passus sum. Speroque boni consules ubi pueritiae prospexero pro bonitate et integritate praecipitum non parum tecum: o Ranali me laudis habiturum Vale.

Noscere romanae qui uis prinordia linguae:

Huc fuge. polliceor me duce doctus eris.

Prima rudimenta et puerili aetate calores

Ostendo: exiguo peruia facta pedi.

Vnde cito poteris contingere sacra maronis:

Tangere dulciloqui uel ciceronis opus.

GRAMMATICÆ est ars necessaria pueris/
iucūda senibus/et dulcis secretorū comes. Ea
diuiditur in ptis duas. In sciam recte loquen
di cū scribēdi rōne: et ī interpretationē poetarū
cum emendata lectione.

Grāmātica a nrīs īterpretatur litteratura et deducitur a lit
teris quæ γρᾶμματᾶ græci uocāt et ipsa a linea quæ ē
γρᾶμμαη nostri a lituris declinant.

Euander/ Carmentæ filius: litterarum formas in palatio pri
mus ostendit ueteribus atticis similes. Hæque tuere. a. b. c
d. e. g. i. l. m. n. o. p. r. s. t. u. postea additæ aliæ . f. k. q. x. z. γ.
et aspiratio. h. Vocales sunt quinque. a. e. i. o. u.

Diphthōgi sunt quattuor. ac. oe. au. eu. et apud ueteres in
usu fuit ei græca. Semiuocales septē. f. l. m. n. r. s. x. Eq
bus duæ cōem syllabam faciūt si positura fuerit. l. et. r. et
præsertim. r. rarissime. n. idē ualer: ut apud syliū. Non nū
quam adfirmat teramneis ilion armis.

Mutæ sunt nouē. b. c. d. g. h. k. p. q. t. sed propter græcas uo
ces admisimus. y. et. z.

DE PARTIBVS ORATIONIS.

GRāmātica orōnis ptes sūt sex. Nomē: pronomē: uer
bū: aduerbiū: cōiūctio: et præpositō. Aristarchus
et Palæmon noi uocabulū et appellationē subiecerunt.
Vocabulū est corpus uisu tactuque manifestū ut domus.
Appellatio est cui uel alterū deficit ut cœlū: uel utrūque:
ut uirtus uētus. Veteres infinitas res uocabulo finitas
noi adscribebāt. Prouocabulū quod ē q̄s et q̄ et articulū

ut hic hæc hoc pronomini miscuerūt.

Participia et gerundi a uerbo cuius species sunt: uiri eruditi non selegauere.

Interiectionē adscuerationēque: et adtractionem aduerbiis addiderunt.

DE NOMINE.

19 Omē est non ut antea duntaxat finitum: sed etiā loco uocabuli infinitum. Finitum significat res proprias ut Romulus Tyberis Roma. Infinitum significat res communis: ut uir fluius urbs.

Nomini adcedunt sex. casus. genus. numerus. qualitas. figura. et ubi necessaria est collatio.

Casus nominum sunt sex. Nominatiuus genitiuus qui et patrius: datiuus accusatiuus uocatiuus ablatiuus qui et latinus.

Genera nominū sunt quinque: Masculinū cui præponitur articulus hic. foemininū cui hæc. neutrum cui hoc. cōmune duum generum cui hic et hæc. cōmune trium generum cui hic hæc hoc. Epicenon in quo sexus uterque: per alterutrum apparet: ut hic passer hæc aquila.

Numeri sūt tres: Singularis ut hic poeta: pluralis siue multitudinis: ut horum poetarum: communis ut poetæ.

Qualitates sunt duæ. Primigenia ut Roma. Declinata ut Romanus.

Figuræ sunt duæ. simplex ut sapiens: cōposita ut insipiēs.

Collatiōis siue comparationis gradus sunt tres. Simplex ut iustus. Medius ut iustior: Sūmus ut iustissimus.

DE DECLINATIONIBVS:

a Declinationes nominū quæ ex ordine quattuor uocalium diuiduntur sunt sex.

Prima declinatio genitiuū numeri singularis finit ac diphthongo in maribus ac foeminis tantum: ut hic poeta: huius poeta: hæc musa: huius musæ. Vetus cōsuetudo semi-græca aliter etiā protulit: ut hæc maia: huius maias. hæc anima: huius animai. Quod indicat hic paterfamilias hic paterfamilia: hic paterfamiliai et hi patrefamiliarū scribente Sisenna: ut adserit. M. Varro.

Nominatiuo numeri singularis. hic Aeneas: genitiuo huius aeneæ: datiuo huic aeneæ: accusatiuo hunc aeneam: uocatiuo o aeneæ: ablatiuo ab hoc aeneæ. Nominatiuo numeri pluralis. Hi aeneæ: genitiuo horū aenearum: datiuo his aeneis: accusatiuo hos aeneas: uocatiuo o aeneæ: ablatio ab his aeneis.

Nominatiuo numeri singularis. hic anchises: genitiuo huius anchisæ: datiuo huic anchisæ: accusatiuo hunc anchisen: uocatiuo o anchise et anchisa: ablatiuo ab hoc anchise et anchisa. Nominatiuo numeri pluralis. hi anchisæ: genitiuo horū anchisarū: datiuo his anchisis: accusatiuo hos anchisas: uocatiuo o anchisæ: ablatiuo ab his anchisis.

Nominatiuo numeri singularis. hic poeta: genitiuo huius poetæ: datiuo huic poetæ: accusatiuo hūc poetam: uocatiuo o poeta: ablatiuo ab hoc poeta. Nominatiuo numeri pluralis. hi poetæ: genitiuo horū poetarū: datiuo his poetis: accusatiuo hos poetas: uocatiuo o poetæ: ablatiuo ab his poetis.

Dandi et auferendi casus in quibusdā fœis aliter pronūcia
ti sūt: ut deabus: filiabus: natibus: libertabus: equabus: mu
labus: et adhuc amplior usus uocis: ut cōseruabus: dextra
bus. Et in pronōibus: eabus: nostrabus: ur̄abus: ut in secū
do uolumine Papiriani.

Noīatiuo nūeri singularis. hic et hęc aduena: genitiuo hu
ius aduena: datiuo huic aduena: actō hūc et hęc aduena
uocatiuo o aduena: ablatiuo ab hoc et ab hac aduena.

Noīatiuo nūeri plu. hi et hęc aduena: gō horū et harū ad
uenarū: dtō his aduenis: actō hos aduēas: uocatiuo o ad
uena: ablatiuo ab his aduenis. Et cætera talia. Sūt tamen
quādā a duobus uerbis declinata colo et gigno equisuo
cabula in gō multitudinis consuetudo usurpauit aliter
ut hic et hęc graiugena: cœlicola: horū et harū graiuge
nū et cœlicolū: graiugenarū et terrigenarum.

DE SECVNDA DECLINATIONE.

C Ecunda declinandi ratio est in mare fœiaque et neu
trali: cuius patrius nūeri singularis finit. I. ut hic pri
amus: huius priami. hic Caius: huius cai. hic Orpheus: hu
ius orphei.

Noīatiuo nūeri sig. hic priamus: gō huius priami: dtō hu
ic priamo: actō hūc priamū: uocatiuo o priame: ablatiuo
ab hoc priamo. Ntō nūeri plu. hi priami: gō horū pri
amorū: dtō his priamis: actō hos priamos: uocatiuo o pri
ami: ablatiuo ab his priamis.

Noīatiuo nūeri sig. hic orpheus: huius orphei et orpheos

huic orptheo et orphi: hūc orpheū et orpheā: o orptheu:
ab hoc orptheo. Nominatiuo numeri pluralis. hi orphei:
horū orptheorum: his orptheis: hos orptheos o orphei: ab
his orptheis. Virgilius attice pronunciauit: huius Andro
geo.

Noiatiuo nūeri sing. hoc tēplū: huius tēpli: huic tēplo: hoc
tēplū: o tēplū: ab hoc tēplo. Nō nūeri plu. hęc templa
horū tēplorū: his tēplis: hęc tēpla: o tēpla: ab his tēplis.

Noiatiuo nūeri sing. hic puer: huius pueri: huic puero: hūc
puerū. o puer: ab hoc puero. Noiatio nūeri plu. hi pueri
horū puerorū: his pueris: hos pueros: o pueri: ab his pue
ris. Ipsa noiā dupliciē enūciamus: utputa Euādrus et euā
der: leandrus et leander.

Ipsa etiam nomina finita in us. I. uocali præcedente uocan
di casum efferunt per. I. ut o cai o tullii o uirgili. Analogia
cupere uidetur: o tullie: o uirgilie. Consuetudo aliquando
dixit. o tullius: o uirgilius.

Nominatiuo numeri singularis. Tener tenera tenerum: te
neri teneræ teneri: tenero teneræ tenero: tenerum tene
ram tenerum: o tener o tenera o tenerum: ab tenero ab te
nera ab tenero.

Nominatiuo numeri pluralis. Teneri teneræ tenera: tene
rorum tenerarum tenerorum: teneris: teneros teneras te
nera: o teneri o teneræ o tenera: ab teneris.

In quibusdā uocabulis in genitiuo multitudinis consuetudo
plurēq; analogia ualuit: utputa horū nūmū horū modi.
Eodē mō quæ sunt numismatū numerique mēsuræque

et ponderis. Et similiter quædam alia: ut horum uirū ho-
rū fluuiū. Cicero meminit in neutris hoc etiā usitatū esse
ut horum armū pro armorum. et me meū factum pudet
pro meorum factorum: dixit Comicus.

Duo neutralia us finita huius declinationis esse uoluere si-
ne multitudi- ne: ut puta hoc uulgi: huius uulgi. hoc ui-
rus: huius uiri. Nō numeri pluralis. hi duo hæ duæ
hæc duo: gō horum duorū harum duarum horū duo-
rū: dtō his duobus duabus duobus: actō hos duos et duo
has duas hæc duo: et in mare etiam hos duo: uocatio
o duo o duæ o duo: Ablatio ab his duobus duabus duo-
bus: Sic declinamus et ambo.

DE TERTIA DECLINATIONE.

¶ Tertia declinādi ratio in gō numeri singularis an-
te. I. finale hēt. E. discretis syllabis ut hic uel hæc
dies: huius diei. Et in eo casu uetus aliter consuetudo u-
surpauit quo non solū poetæ: sed oratores et hīstorici sūt
usi: ut puta huius diei pernicii. aciei: faciei: huius diei: per-
nicii: acii: facii: huius diei: pernicii: acie: facie.

Noiatio nūeri singularis. hic uel hæc dies: huius diei: hu-
ic diei: hunc uel hanc diem: o dies: ab hoc uel ab hac die.
Numeri pluralis. hi dies: horum dierum: his diebus: hos
dies: o dies: ab his diebus.

DE QVARTA DECLINATIONE.

¶ Quarta declinādi rō ualde copiosa ē. q̄a maior uo-
cū pars genitiuū numeri sing. finit is: unde et au-
ferendi pro scribentis arbitrio mō. I. mō. E. a u

teribus prolatus est: posterius discrimē fecerūt de quo mox dicemus.

Numeri sing. Hoc poema: huius poematis et poematos: huic poemati: hoc poema: o poema: ab hoc poemate. Numeri plu. hæc poemata: horū poematū: his poematis et poematibus: hæc poemata: o poemata: ab his poematis et poematibus.

Nūeri singularis. Hoc sedile: huius sedilis: huic sedili: hoc sedile: o sedile: ab hoc sedili. Numeri plu. hæc sedilia: horū sediliū: his sedilibus: hæc sedilia: o sedilia: ab his sedilibus. Gummi sinapi frugi et cætera talia per omnes casus pari uoce declinantur.

Nūeri sing. hic Cato: huius catonis: huic catoni: hunc catonē: o cato: ab hoc catone. Nūeri plu. hi catones: horū catonū: his catōibus: hos catones: o catones: ab his catōibus.

Nūeri sing. hic et hæc hō: huius hoīs: huic hoī: hūc et hāc hoīem: o homo: ab hoc et ab hac hoīe. Nūeri plu. hi et hæc hoīes: horū et harū hoīum: his hoībus hos et has hoīes: o homines: ab his hominibus.

Nūeri singularis. Hoc lac: huius lactis: huic lacti: hoc lac: o lac: ab hoc lacte. Numeri plu. hæc lactea dixere ueteres ab eo quod erat hoc lacte.

Numeri singularis. Hic hannibal: huius hannibalis: huic hannibali: hunc hannibalem: o hannibal: ab hoc hannibale. Numeri pluralis. hi hannibales: horum hannibalū: his hannibalibus: hos hānibales: o hannibales: ab his hannibalibus. Sic declinātur uigil et consul nisi quod muta-

tur lra: tamē in ablatiuo dicimus ab hoc et ab hac uigili .
Numeri singularis. Hic pan:huius panos:huic pani:hunc
pana:o pan:ab hoc pane. Numeri pluralis.Hi panes :
horum panum:his panibus:hos panas:o panes:ab his pa
nibus.

Nūeri singu. Hic simoen et simois:huius simoentis:huic si
moenti:hūc simoēta:o simoen et simois:ab hoc simoēte .
Numeri pluralis.hi simoentes:horum simoētum:his simo
entibus:hos simoenras:o simoentes:ab his simoentibus.
Sic declinatur Anien qui et aliter:ut anio et anienus.

Numeri singularis.Hic delphin:huius delphinis:huic del
phini:hunc delphina: o delphin:ab hoc delphine.Nume
ri pluralis.Hi delphines:horum delphinum:his delphini
bus:hos delphinas:o delphines:ab his delphinibus . Dici
tur et hic delphinus huius delphini .

Nomina on finita graca sunt cum nostra fiūt remoto .N.
pronunciantur:ut Cicero usus:consuetudo magis poetas
uoluit imitari:ut leon leontis:Demophoon demophoon
tis et in accusandi uoce hūc demophōta et leonta et hos
demophoontas et leōtas i quibus reliquimus.N.ut plato.

Nūeri singularis. Hoc lacunar:huius lacunaris:huic lacu
nari:hoc lacunar:o lacunar:ab hoc lacunari.Numeri plu
ralis.hæc lacunaria:horū lacunariū:his lacunaribus:hæc
lacunaria:o lacunaria:ab his lacunaribus.

Numeri singularis. Hic pater:huius patris:huic patri:hūc
patrem:o pater:ab hoc patre. Numeri pluralis. hi patres
horum patrum: his patribus:hos patres:o patres: ab his

patribus:

Numeri singularis. Hic martyr: huius martyris: huic martyri: hunc martyrem: o martyr: ab hoc martyre. Numeri pluralis. hi martyres: horum martyrum: his martyribus: hos martyres: o martyres: ab his martyribus.

Numeri singularis. Hic et hæc iustior et hoc iustius: huius iustioris: huic iustiori: hunc et hanc iustiorē et hoc iustus: o iustior et o iustius: ab hoc et ab hac et ab hoc iustior et iustiori. Nūeri pluralis. Hi et hæc iustiores et hæc iustiora: horum et harum et horum iustiorum: his iustioribus: hos et has iustiores et hæc iustiora: o iustiores et iustiora: ab his iustioribus.

Numeri singularis. Hoc æquor: huius æquoris: huic æquori: hoc æquor: o æquor: ab hoc æquore. Numeri pluralis. Hæc æquora: horum æquorum: his æquoribus: hæc æquora: o æquora: ab his æquoribus.

Nūeri singularis. hoc marmur. huius marmoris: huic marmori: hoc marmur: o marmur: ab hoc marmore. Numeri pluralis. hæc marmora: horum marmorum: his marmoribus: hæc marmora: o marmora: ab his marmoribus.

Antonius Cimpho nō mutabat. u. in. o. sed pronūciabat marmur marmuris. Ebur eburis. iecur iecuris.

Nūeri singularis. hæc maiestas: huius maiestatis: huic maiestati: hanc maiestare: o maiestas: ab hac maiestate. Numeri pluralis. hæc maiestates: harum maiestatum: his maiestatibus: has maiestates: o maiestates: ab his maiestatibus.

Numeri singu. Hic miles: huius militis: huic militi: hūc mi-
litē: o miles: ab hoc milite. Nūeri plu. hi milites horū mili-
tum: his militibus: hos milites: o milites: ab his militibus.

Numeri singularis. hęc Lis: huius litis: huic liti: hanc litem
o lis: ab hac lite. Numeri pluralis. hęc lites: harum litium
his litibus: has lites: o lites: ab his litibus.

Numeri singularis. hic et hęc bos: huius bouis: huic boui:
hunc et hanc bouem: o bos: ab hoc et ab hac boue. Nume-
ri pluralis. hi et hęc boues. horum et harum bouum: his bu-
bus: hos et has boues: o boues: ab his bubus. Veteres di-
xerunt hic et hęc bouis: huius boueris.

Numeri singularis. Hęc uirtus: huius uirtutis: huic uirtuti
hanc uirtutem: o uirtus: ab hac uirtute. Numeri pluralis
hęc uirtutes. harum uirtutum: his uirtutibus: has uirtutes
o uirtutes: ab his uirtutibus.

Numeri singularis. Hoc pectus: huius pectoris: huic pecto-
ri: hoc pectus: o pectus: ab hoc pectore. Numeri pluralis.
hęc pectora: horum pectorum: his pectoribus: hęc pecto-
ra: o pectora: ab his pectoribus.

Numeri singularis. Hic et hęc et hoc audax: huius audacis
huic audaci: hunc et hanc audacem: et hoc audax: o au-
dax: ab hoc audace. Nūeri plura. hi et hęc audaces et hęc
audacia: horū et harū et horū audacium: his audacibus:
hos et has audaces et hęc audacia: o audaces et o audacia
ab his audacibus. Nūeri sing. hęc supellex: huius supelle-
ctilis: huic supellectili: hęc supellectilē: o supellex: ab hac
supellectile. Nūe. plu. hęc supellectilia harū supellectiliū

his supellectilibus: hæc supellectilia: o supellectilia: ab his supellectilibus.

Numeri sing. Hic et hæc et hoc felix: huius felicis: huic felici: hunc et hanc felicem et hoc felix: o felix: ab hoc et ab hac felice et ab hoc felici.

Numeri plu. Hi et hæ felices et hæc felicia: horum felicium his felicibus: hos et has felices et hæc felicia: o felices et o felicia: ab his felicibus.

Numeri sing. Hic et hæc et hoc præcox: huius præcoci: huic præcoci: hunc et hanc præcocem et hoc præcox: o præcox: ab hoc et ab hac ab hoc præcoce et præcoci.

Numeri pluralis hi et hæ præcoces et hæc præcokia: horum et harum et horum præcocium: his præcociibus: hos et has præcoces et hæc præcokia: o præcoces et o præcokia ab his præcociibus.

Nūeri singularis. Hic et hæc et hoc trux: huius trucis: huic truci: hunc et hanc trucē et hoc trux: o trux: ab hoc et ab hac et ab hoc truce et truci.

Numeri pluralis. Hi et hæ truces et hæc trucia: horū et harum et horum truciū: his truciibus: hos et has truces et hæc trucia: o truces et o trucia: ab his truciibus.

Numeri singularis. hic oedipus: huius oedipodis: huic oedipodi: hūc oedipoda et oedipoden: o oedipus: ab hoc oedipode.

Numeri pluralis. hi oedipodes: horum oedipodū: his oedipodibus: hos oedipodas: o oedipodes: ab his oedipodibus
Dicimus et hic oedipus oedipi quia apud græcos ε τ ο υ

οἰδῖποδου et hic œdipodes:huius œdipodæ:

Numeri singularis.hæc amathus:huius amathuntis: huic amathunti:hæc amathunta:o amathus:ab hac amathunte.Numeri pluralis hæc amathuntes: harum amathūtum his amathuntibus:has amathuntes:o amathuntes:ab his amathuntibus.

Numeri singularis.Hoc melos:huius melu. Et in multitudine hæc mele.

Numeri singularis.hæc Calliope:huius calliopes:huic calliope:hanc calliopen:o calliope:ab hac calliope.Si multitudo fuerit necessaria et latina et similis poeræ.

Declinata ab amathunte et a cæteris talibus nō seruant .n. ut amathusius:peffimus peffimuntis peffimusius . Opus opuntis opufius.trapezus trapezuntis trapezufius.

Auferendi casus supradiçtæ declinatiōis finit.I.et. E. ut decor et carminis necessitas expetit. Tamē noīa fluminū et mōtium horū et locorum seruāt. I.ut ab hoc tiberi:lyri:o cri:pari:et accusandi duplex ex his:ut hunc tiberim et tiberin:ocrim et ocrin:capym et capyn.

De quinta declinatione:

Quinta declinandi ratio.u.finale numero singulari ubique tenuit:ut hoc genu et hoc gelu:pecu.in multitudine mutat uoces ut.

Numeri pluralis. hæc Genua : horum genuum : his genibus et genibus:hæc genua:o genua:ab his genibus et genibus.

De sexta declinatione.

Sexta declinandī rātio us finit genitiuo singulari: ut hic uisus: huius uisus.

Numeri singularis. hic Visus: huius uisus: huic uisui : hunc uisum: o uisus: ab hoc uisu. Numeri pluralis. hi uisus: horū uisuum: his uisibus hos uisus: o uisus: ab his uisibus.

In illis uero quæ. t. ante us habēt: duplex cōsuetudo est. ut hic senatus: ornatus: tumultus: huius scatus et senati. tumultus et tumulti: ornatus et ornati.

In hac declinatione sexta datiuus etiā finit. u. ut parce metri: cytheræ: et uenit a genitiuo us. Aliter erat genitiuus uis diuisis syllabis: ut huius senatus uisus. unde fit huic senati uisui.

Noīatiuo sing. Hæc domus: huius domus: huic domui: hæc domum: o domus: ab hac domu.

Numeri pluralis hæ domus: harum domuum: his domibus: has domus: o domus: ab his domibus. Veteres aliter utputa.

Nūeri sing. Hæc domus: huius domi: huic domo: hanc domum: o dome: ab hac domo.

Numeri pluralis. Hæ domi: harum domorum: his domis: has domos: o domi: ab his domis.

Eiusdē duplicis casuū uocis ut. M. Varro adlerit sūt pleræque arbores: laurus: fagus: quercus: ficus: myrtus: cupressus: platanus: alnus: et his additur colus: et cætera illis similia.

Græcæ cōsuetudinis est hæc dido et cætera talia.

Numeri sing. Hæc dido: huius didus et didos: huic dido et didoi: hæc dido: o dido: ab hac dido.

Numero plurali non utimur. Verum et hæc romana fi-
unt quousque patitur decor: ut fabius de græca declina-
tione ait: ut hæc dido: huius didōis: sic mātō: Callipso. et
cætera talia. Cæsar præcipit dicēdū esse calipsonē et dido-
nē ut indicat tetrastichō in romulo.

Vatibus aufoniis tyriā dat græcia dido.

Ferit didonem romula uox taciti.

At calipsonem latius das inclite cæsar.

Quodque decor patitur quintilianæ iubes.

Sunt quædā noīa cōsuetudine nimis defectiua. ut hūc late-
rē: ab hoc latere: hāc dicionē: ab hac diciōe: hāc dicā: has
dicas: huius spōtis: ab hac spōte: hoc tabum: ab hoc tabo:
huius impetis: ab hoc impete.

Sunt noīa quæ carēt capite: ut huius uicis: necis: obicis: fru-
gis: uerberis uisceris: additur aliquādo caput: ut Lucretiū
uiscus.

Quædā declinandi formā mutāt: ut hoc uas: huius uasis:
hæc uasa uasorū. hoc iugerum: huius iugeri: hæc iugera:
horū iugerū. forte ab illo auferēdi q̄ ē ab hoc iugere. hoc
ador adoris: hæc adorea: horū adoreorū.

Obliqui mutātur uelut aliūde procedāt: ut hic anio: huius
anienis. hoc iecur: huius iecinoris. hoc iter: huius itineris.
hic iuppiter: huius iouis. hic marspiter: huius martis.

Et in his sua prima uox fuit anīe anienis. iecinor iecinoris:
itiner itineris. iouis iouis. mars martis. et itē illud cū suis
usurpatū. anio aniōis. iecur iecoris. iter iteris. iuppiter iup-
pitris. marspiter marspitrīs.

Sunt quæ trifariam pronunciantur: utputa Gerion geri
onis:Gerionus gerioni geriones gerionæ.hic alceus:hu
ius alcei:et hic alceo:huius alceonis.hic œdipus:huius œ
dipodis uel œdipodos: hic œdipodes:huius œdipodæ
hic œdipus:huius œdipi. **Q**uædam pari uoce per omnis
casus declinantur:ut sinapi:gūmi:mancipi:frugi:gerun
di:nihili.

Masculina sine multitudine puluis:languis:limus:muscus.
Fœminina sine multitudine: Lux:pax:culpa : eloquentia :
elegantia : gratia: fortuna : scabies:sanies:secordia : supel
lex.

Neutralia singularia tantum:uirus:pus:baratrum: baculū :
crocum:acetum:lac.

Masculina multitudinis:antes:carceres:cancelli:iferi: supi:
liberi:lares:ludi:loculi:manes:optimates:primores : pro
ceres:penates:quirites:maiores:posterii:idemque nepotes
minores:mores:pugillares: natales: genitales: loci mulie
bres:titienses:rhamnenses:luceres: lemures:sales:pro ur
banitate.columella: et salibus pro condimento utitur ab
eo quod est hic sal.P.Scipio neutri generis pronunciauit
hoc sal:sentes:uepres:fasti fori:in nauibus:circenses: secu
lares:et cætera talia.

Fœia multitudinis:bladitia: bigæ :quadrigæ:aquæ calidæ
quæ sextiæ:exequiæ:excubiæ:exquilia:fores:feriæ:gingi
uæ:induciæ:insidiæ: idus:calendæ:nonæ:illecebræ:manu
biæ:nuptiæ:nundinæ:nares:nugæ:plagæ:quæ sunt retia:
primitiæ:phalera:quîsquilia:grates: sarcinæ:præstigiæ:

suppetia: sordes: scopæ: scala: tenebræ: aræ: fruges: inimici
tia: litteræ: epistola: sortes: preces.

Neutra multitudinis: cete: nenia. arma: moenia: cibaria: cre
pūdia: intextina: exta interānea: uiscera: iuga montium:
præcordia: rastra: fori populi ro. ferta bona pro diuitiis
pascua: incunabula: sponsalia: arteria: lucretii. aliorū sunt
foeminia: arteria: agonalia: parētia: et cætera talia quæ
sunt ludorum: ut megalesia: et sacrorum angeronalia.

Sunt masculina quæ transeunt in neutrum: ut hic tartarus
hæc tartara. hic tenarus hæc tenara. hic targetus hæc tar
geta. hic ismarus hæc ismara. hic gargarus hæc gargara
hic menalus hæc menala. hic dindymus hæc dindyma.
hic massicus hæc massica. hic supparus hæc suppara. hic
carbafus hæc carbafa. hic sibilus hæc sibila. hic infernus
hæc inferna. hic auernus hæc auerna. hic locus hæc loca
et hi loci. hic iocus hæc ioca et hi ioci. hic baltheus hæc
balthea hi balthei.

Fœcia in neutrum. hæc pergamus hæc pergama. hæc arbutus
hæc arbura. hæc supellex hæc supellectilia.

Neutra in masculinum. hoc coelum hi coeli. hoc elysium hi
elisia. hoc argos hi argi. hoc frenum hi feni. hoc porrum
hi porri. hoc filum hi fili. hoc rastrum hi rastri. hoc capi
strum hi capistri. hoc clatrum hi clatri. Dicimus etiā fre
na: fila: rastra: Sūt et duplicis generis sub eadem uoce: ut
hic et hæc alnus. hic et hæc pampinus. Et ut uarroni pla
cet pleraque arborum nomina: ut hic uel hæc ficus: cupref

fus: quercus: morus: et cætera talia . Itē hic et hoc uulgus
et hoc uulgum.

Neutra in foemina . hoc balneum hæ balneæ . hoc epulū
hæ epulæ . hoc delitium hæ delitiæ . Dicimus: et hæc bal-
nea .

• Sunt quædā cum duplici capite magnāimus et hic et hæc
magnanimis . sublimus et hic et hæc sublimis: et cætera ta-
lia ab animo et quæ desinunt in limus .

Sincerus: hic et hæc sinceris . biuugus: hic et hæc biuugis . in-
ermus: hic et hæc inermis . eneruus: hic et hæc eneruis . hi-
larus: hic et hæc hilaris . semisomnus: hic et hæc semisom-
nis . effrenus: hic et hæc infrenis . procliuus: hic et hæc pro-
cliuis . acer: hic et hæc acris . alacer: hic et hæc alacris . seque-
ster: hic et hæc sequestris . equester: hic et hæc equestris .
sic pedester: campester: siluester .

Sunt quædam duplicis capitis et generis .

Hic tonitrus hoc tonitru . hic penus hoc penu . hæc pecus
hoc pecu . hæc specus hoc specu . hic gelus hoc gelu . hic
artus hoc artu . hic amictus hoc amictu . hic cornus hoc
cornu . hic baculus hoc baculum . hic collus hoc collum .
hic crocus hoc crocum . hæc intybus hoc intybum . hic ti-
gnus hoc tignum . hic sinus hoc sinum pro uase . hic
acinus hoc acinum . hic clypeus hoc clypeum . hic py-
leus hoc pyleum . hic galerus hoc galerum . hic sex-
terius hoc sextertiū . hæc cristallus hoc cristallum . hic
epitaphius hoc epitaphium . hic uulgus hoc uulgum .

hic gibbus hoc gibbum. hic fundus hoc fundum. hic
curriculum hoc curriculum. hic cōmētarius hoc cōmētariū
hic tapes hoc tapetum et hoc tapete. hic sanguis hoc san
guē. hic retis hoc rete. hic panter hæc pantera. hic crater
hæc cratera. Et quædam alia: hic et hoc guttur: hic et hoc
iubar.

Analogia oīa uocabula atque nomina: ut prima exigit uox
perimit: consuetudo aliter usurpauit: multa alia dabit le
ctio: ideo longior esse nolui.

De comparatione.

Collationis gradus sūt tres. primus ut candidus. medius ut
candidior. sūmus ut cādīdissimus. et hi aliter. simplex cō
paratiuus: suplatiuus: medius et sūmus fiunt a genitiuo
singulari simplicis et ubi. s. inuenitur demitur: utrique ad
iungitur or: et ssumus geminato. s. ut candidus candidi
or et cādīdissimus. utilis utilior utilissimus. uerū i quibus
dam uocibus magi sinualuit consuetudo: ut puta. Bonus
melior optimus: malus peior pessimus. magnus maior
maxius. paruus minor minus. multū plus: lucretius par
uissimū et multesimū protulit. Muificētior et munificē
tissimus grādiloquētior et grādiloquētissimus. Et cæte
ra talia non deducūtur ab eo quod ē munificus et grādi
loquus: sed ab illo munificens et grandiloquens.

Accidentia qualitatis et quantitatis apud romanos colla
tones admittunt cæteris hoc modo non utimur.

Accidentia quæ habent uocalem ante nouissimā syllabam
us adsumunt magis: ut pius magis pius. idoneus magis

idoneus: arduus magis arduus: egregius magis egregius
lucretius egregius neutrale mediū protulit.

Cicero pientissimū non piūssimū dicēdum esse in Anto-
nium præcipit: et a pronoiē ipso Plautus fecit ipsissimū.

In quibusdam aliquando mediū in superlatiuū non tran-
sit: ut memorior. senior iunior: adolescentior: obnoxior:
longinquior: anterior: citerior. Non facile admittitur an-
timus et citimus. Ditior et ditissimus: ab eo quod est dis
dit is uenit.

Præpositiones: Citra: ultra: ante: supra: infra: ex se nihil pa-
riunt: et quæ ab his creduntur aliunde ueniunt ex uetere
usu. Citerus citerior citimus. ulterus ulterior ultimus. an-
terus anterior antimus. superus superior supremus. infe-
rus inferior ifimus. exterus exterior extremus. sumus eti-
am a supo uenit. Propior sine simplici est et medio. proxi-
mus ab quo proximior. prior et primus sine simplici sūt.

Inueniuntur et alia quæ puerilis solertia scrutabitur: et eo-
dem modo in cæteris rebus quæ in præsentia compendii
causa post habentur: potest et præcipientis cura addere
et pueri ingenium exercere: quo memoria non ducat ru-
biginem.

Nomina ipsa distinguntur et sæpe aliqua de causa imponū-
tur: ut ab eo cui hærebat primus ille Scipio: et a prudētia
Catus et Cato: a corporis æqualitate Asina. a forma et pro-
ceritate columella. a leguminibus fabii lentuli pisones ci-
cerones. ab ore laeca. a calamitate sinistra Scauola. a lam-
bendis pudibūdis catilina. et alia quæ lectio docebit. Hæc

quacūque de causa antecedunt prænomena quæ aut singulis: aut binis: aut ternis litteris notantur: ut puta .c.d.l. m.q.p.t. Ti.Sp.Cn. Sex. Caius: Decius: Lucius: Marcus: quītus publius: titus: tiberius: spurius: Cneus: Sextus. item et in foeminis. c.l.p.u.cl. Cn. caia: lucia: publica: quita: claudia: Cnea.

Cognomina siuē gentilia: ut cornelius: porcius: tullius. Et simul omnia. M. portius: cato: censorinus. p. cor. Scipio: aphricanus. M. Tullius Cicero.

Sunt nomina quæ mente concipiuntur: ut uirtus deus: et mediæ potestatis quæ significant gentem: ut italus græcus. Et patriæ: ut romanus atticus. Et ad aliquid: ut pater frater: magister. et ordinis: ut binus trinus.

Sunt et decliata græcæ formæ quæ dicuntur patronymica maris et foeminæ: et illa desinunt in des hæc in is. et deducuntur ab auis attauis parētibus: frībus: ducibus: cōditoribus urbiū: a flumibus: siluis: mōtibus: et locis aliis: ut puta alcides alcei nepos. priamides priami filius. iliades iliæ filius. Phætontides sorores phætontis. æneades ab duce ænea. romulides a romulo cōditore. acheloids ab acheloo amne. tenarides a tenaro mōte. hercinides ab hercinia silua. coricides nymphæ a corico antro. Fiunt et hoc modo priamus priami priamides. æneas æneæ æneades. Peleus pelei pelides. theseus thesei thesides. cū .I. lōgo: et nestor nestoris nestorides. pauca discrepant: ut anchises anchisæ achisiades. achilles achillis achilleides ab achilleo me

lius. Hippotes hippotæ hippotades. Scipio scipiōis scipia
des. Deucalion deucaliōis deucalides. Menecius menecii
meneciades.

Numeri singularis. Hic priamides: huius priamida: huic
priamida: hunc priamiden: o priamide: ab hoc priami
de.

Numeri pluralis. hi priamides: horum priamidum et pri
amidarū: his priamidis: hos priamidas: o priamide: ab
his priamidis.

Fœminina a maribus ablata de fiūt: ut priamides priamis
In thesede et similibus interponitur. E. ut theseis thesei
dos. Ex æneade æneis. ex achilleide achilleis. ex phorco
phorcinis. ex crati amne cratineis. ex nereco nerine. ex acri
sio acrisione. ex adrasto adraistine.

Numeri singularis. Hæc priamis: huius priamidis uel pri
midos: huic priamidi: hanc priamida uel priamidem: o
priami: ab hac priamide.

Numeri pluralis. hæc priamides: harum priamidum: his
priamidibus: has priamidas: o priamides: ab his priami
dibus.

DE PRONOMINE.

Pronomen idem pene ualet quod nomen: sed mi
nus plene significat.

Pronomini adcidunt sex: genus: numerus: qualitas: figura:
persona: casus.

Genera pronominū sunt quattuor. mas ut ille. foemina : ut illa. neutrū: ut illud. cōmune duū generū : ut hic et hæc nostras. cōmune triū generum: ut ego et tu.

Numeri duo: singularis et pluralis.

Figuræ duæ: simplex ut ego. composita egomet: tutemet: et in alia uoce: meopte: tuopte: suopte.

Personæ sunt tres. prima ut ego. secunda ut tu. tertia ut ille. Casus totidem quot in nomine.

Noiatiuo nūeri sing: ego: gō meī: dō mihi: actō me: ablatiuo ab me. Noiatiuo nūeri pluralis nos: gō nostrū uel nostri: dō nobis. actō nos: ablatiuo a nobis.

Noiatiuo nūeri singularis tu: gō tui: dō tibi: actō te: uocatiuo o tu: ablatiuo a te. Noiatiuo nūeri pluralis: uos: genitiuo uestrum uel uestri: datiuo uobis: actō uos: uocatio o uos: ablatiuo a uobis.

Gō nūeri singu. et itē plu. fui: dō sibi: actō se: ablatio a se.

Noiatiuo nūeri singularis. ille illa illud: gō illius: dō illi: actō illū illā illud: ablatiuo ab illo ab illa ab illo. Noiatiuo nūeri plu. illi ille illa: gō illorū illarū illorū. dō illis: actō illos illas illa: ablatiuo ab illis.

Sic declinātur iste et ipse: uerū et ipse in neutro habet ipsū.

Noiatiuo nūeri singularis: is ea id: gō eius: dō ei: actō eū eā id: ablatiuo ab eo ab ea ab eo. Noiatiuo nūeri plu. ii eæ ea: gō eorū earū eorū: dō eis: actō eos eas ea: ablatiuo ab eis. Veteres dixerē eabus foemina.

Noiatiuo nūeri sing. hic hæc hoc: gō huius: dō huic. actō hūc hāc hoc: ablatiuo ab hoc ab hac ab hoc. Noiatiuo

nūeri plu. hi hæ hæc: gto horū harū horū: dtō his: actō
hos has hæc: ablatiuo ab his.

Noīatiuo nūeri sing. meus mea meū: gto mei meæ mei: dtō
meo meæ meo: actō meū meā meū: ablatiuo a meo a mea
a meo. Noīatiuo nūeri plu. mei meæ mea: gto meorū mea
rū meorū: dtō meis: actō meos meas mea: ablatiuo a meis.
Sic declinātur tuus suus noster et uester et uocatiuū habēt
præter suos.

Noīatiuo nūeri singu. hic et hæc nras et hoc nostrate: gto
huius nostratis: dtō huic nostrati: actō hūc et hāc nostra
tē et hoc nostrate: uocatiuo o nostras et o nostrate: abla
tiuo ab hoc et ab hac et ab hoc nostrate. Noīatiuo nu
meri plu. hi et hæc nostrates et hæc nostratia: gto horū et
harū et horū nostratiū: dtō his nostratibus: actō hos et
has nostrates et hæc nratia: uocatiuo o nostrates et o no
stratia: ablatiuo ab his nostratibus. Sic declinatur ūras.
Sunt et prouocabula. quæ ideo cū pronoibus miscemus
quia non sepauimus uocabula a noibus.

Noīatiuo nūeri sing. quis et qui quæ quod: gto cuius: dtō
cui. actō quē quā quod: ablatiuo a quo et quī a qua et q
a quo et qui. ¶ Nūeri plu. q quæ quæ: gto quorū qua
rū quorū: dtō qbus et queis: actō quos quas quæ: ablatio
ab qbus et queis. Et quæ fiūta qs: ut puta qdā qcūque qf
que: qspiā: qsnā: qsq: aliqs: neqs: siqs: ut ī gto cuiusdā cu
iuscūque et ī cæteris calibus: ut supra, uerum adiicitur
neutrale: qddā: qcquā: qcqd: aliqd: neqd: siqd: ut quod
dā et qddā: sic ī cæteris. ¶ Itē alia prouocabula: quātus

tantus:qualis:talis:quot quotus:hic et hæc cuius; et hoc
cuiate:et cuius cuiā cuium:unus:ullus:nullus:solus:alter:
alius uter:uterque:utrilibet:neuter.totus:nemo unde Ca-
to protulit neminis.

Noīatiuo nūeri sing. nō unus una unū:gō unius:dō uni
actō unū unā unū:ablatiuo ab uno ab una ab uno. Nu-
meri pluralis.noīatiuo uni unā una:gō unorū unarum
unorū:dō unis:actō unos unās una:ablatio ab unis.

DE VERBO LIBER. II.

Verbū siue uox siue dictio siue locutio significat cum
tēporibus et modo personis modo non in eo uis lo-
quendi est:quia sensum aperit. Eius quædam decliata ac-
cipiūt casus:ut participia et gerundi:quæ ueteres utilita-
tis studiosi ab ipso uerbo non separauere.

Verborum genera sunt tria.primum cum temporibus et
personis:ut lego fodio.

Secūdū cum temporibus sine personis.ut legitur foditur.

Tertiū cū tēporibus et casibus: ut legēdi fodiēdi: legēs fodiēs:

Verbo adcedunt octo.natura:coniugatio:tempus personæ
qualitas:species: Numerus: figura.et in tertio genere ca-
sus sine personis.

Naturæ sunt quattuor.faciēdi ut lego.patiēdi ut legor.cō-
munis ut largior.neutralis ut egeo. posteriores fecere qui
tam naturam quæ dicitur deponens:quod in uoce patien-
di uim deponat. In principio duæ fuere faciēdi et patien-
di.Post facta cōmunis inde neutralis.

Coniugationes tres.prima in secunda persona faciēdi. A:

productam habet: ut amo amas. altera. E. ut moneo moneo. tertia diuiditur modo habet. I. breue: ut lego legis modo. I. productum: ut audio audis.

Tempora sunt tria. praeteritum ut amavi. praesens ut amo. futurum ut amabo. et ipsum praeteritum distinguitur: ut minusquam perfectum amabam et plusquam perfectum amaueram et futurum datur exactum amauro.

Personae tres: quia triplex personarum uis est ut sit qui loquatur: et de quo: et ad quem.

Qualitas est informis uerborum: utputa absoluta: ut lego. inchoatiua: ut caleasco: quod significat incipio fieri calidus iteratiua quae ostendit quid saepius fieri: ut Varro scribit et ea duplex in lo et in to: quia ab ultima deducitur uoce gerundi: ut lectito lectitas: et uiso uisis. Et iteratiua alia ab hac ad linguae augmentum: ut curso cursas et cursito cursitas. Quinta forma est tertiae coniugationis producta: ut parturio exurio. Sexta forma dicitur mixta: ut gaudeo gauisus sum. audeo ausus sum. soleo solitus sum: fido factus sum: fido fesus sum. Septima forma faciendi et patiendi uim habet: ut exulo. uapulo: nubo: liceo. liceo uero liceris deponentis naturae est.

Species siue modi declinandi sunt septem. fatendi ut lego: Imperandi ut lege. optandi ut utinam legam. coniungendi ut cum legam. Infinita ut legere. Gerundi ut legendi: et quae dicitur participium: ut legens.

Alius quidam modus est: ut legisne: et fatemur lego.

Nūeri duo singularis et multitudinis: ut lego et legimus.
Figuræ duæ simplex et composita: ut lego et perlego.

Verba omnia modo fatendi primæ personæ numeri singularis litteris quinque terminantur. I. ut noui: memini: odi cepi: pepigi: M. ut sum et ab eo cōposita .o ut amo lego. R. ut amor legor. T. ut pudet tedit.

Modo fatendi tempore præterito perfecto. Nūeri singularis. ego memini: tu memisti: ille meminuit. Nūeri pluralis. nos memimus: uos memistis: illi meminere et meminere.

Eodē modo tempore præterito plusquāperfecto. Nūeri singularis. ego meminera: tu memineras: ille memierat. Nūeri pluralis. nos memieramus: uos memieratis: illi memierat.

Modo imperatiuo tempore futuro. Nūeri singularis. memento.

Modo optatiuo tempore præterito perfecto. Numeri singularis. utinā ego meminere: utinā tu meminere: utinā ille meminere. Nūeri pluralis. utinā nos meminere: utinā uos meminere: utinā illi meminere.

Eodē modo tempore præterito plusquāperfecto. Nūeri singularis. utinā ego meminera: utinā tu memineras: utinā ille meminera. Nūeri pluralis. utinā nos meminera: utinā uos meminera: utinā illi meminera.

Modo cōiunctiuo tempore præterito perfecto. Nūeri singularis. cū uel si ego meminere: cū uel si tu meminere: cū uel si ille meminere. Numeri pluralis. cū uel si nos meminere: cum uel si uos meminere: cum uel si illi meminere.

Eodē modo tempore præterito plusquāperfecto. Nūeri singularis. cum uel si ego meminere: cum uel si tu meminere:

cū uel si ille meminisset. Numeri pluralis: cū uel si nos meminissimus: cū uel si uos meminissetis: cū uel si illi meminissent.

Eodē modo tēpore futuro. Nūeri singularis: cū uel si ego meminero: cū uel si tu meminueris: cū uel si ille meminuerit. Numeri pluralis: cū uel si nos meminuerimus: cū uel si uos meminueritis: cū uel si illi meminuerint. Modo infinito nūeris et personis confusis tēpore präterito meminisse.

Modo fatendi tēpore præsenti. Nūeri singularis: Ego sum tu es: ille est. Nūeri pluralis: nos sumus: uos estis: illi sūt.

Eodē modo tēpore präterito minusq̄ pfecto. Nūeri singularis: Ego erā: tu eras: ille erat. Nūeri pluralis: nos eramus: uos eratis: illi erant.

Eodē mō tēpore präterito pfecto. Nūeri singularis: Ego fui: tu fuisti: ille fuit. Numeri pluralis: nos fuimus: uos fuistis: illi fuerūt et fuere.

Eodē mō tēpore präterito plusq̄ pfecto. Nūeri singularis: Ego fuerā: tu fueras: ille fuerat. Nūeri pluralis: nos fueramus: uos fueratis: illi fuerant.

Eodē mō tēpore futuro. Nūeri singularis: Ego ero: tu eris: ille erit. Nūeri pluralis: nos erimus: uos eritis: illi erūt.

Modo impatiuo tēpore præsenti. Nūeri singularis ad secundā et tertiā psonā tantū. Esto tu: esto ille. Nūeri pluralis: estote uos: suntō illi.

Modo optatiuo tēpore præsenti. Nūeri singularis: utinam ego sim: utinā tu sis: utinā ille sit. Nūeri pluralis: utinā nos simus: utinā uos sitis: utinā illi sint.

Eodē modo tēpore præterito minusq̄ perfectō. Numeri singularis: utinā ego essem: utinā tu esles: utinā ille esset.

Nūeri pluralis: utinam nos essemus: utinā uos essetis: utinam illi essent.

Eodē modo tēpore præterito pfectō. Nūeri singularis: utinam ego fuerim: utinā tu fueris: utinā ille fuerit. Numeri pluralis: utinā nos fuerimus: utinā uos fueritis: utinam illi fuerint.

Eodē modo tēpore præterito plusq̄ perfectō. Nūeri singularis: utinā ego fuisset: utinā tu fuisses: utinā ille fuisset. Numeri pluralis: utinam nos fuissetis: utinā uos fuissetis: utinam illi fuissent.

Eodē modo tēpore futuro. Numeri singularis: utinam ego sim: utinā tu sis: utinam ille sit. Numeri pluralis: utinā nos simus: utinā uos sitis: utinam illi sint.

Coniunctiuui modi uoces similes sunt opratiui præter q̄ i futuro: et ubi est utinam ponuntur cum uel si.

Modo coniunctiuo tēpore futuro. Numeri singularis: cū uel si ego fuero: cū uel si tu fueris: cum uel si ille fuerit.

Numeri pluralis: cum uel si nos fuerimus: cum uel si uos fueritis: cum uel si illi fuerint.

Modo infinito tempore præsentis numeris et personis confusis esse. Eodem modo tempore præterito fuisse.

Vocabulum no. habet. Appellatio est essentia. qua Cicero usus est simul et indolētia: usque etiā sūt et Cæsar et Plo-
tius. Veteres dixere in prima persona esum: præterita perfectæ speciei et exactæ et futurū coniungendi sūt aliūde

hoc est suo quod excidit ab usu.

Amo uerbum faciendi primæ coniugationis modo fatēdi tēpore præsentis: Nūeri singularis sic declinatur. ego amo tu amas: ille amat. Numeri pluralis: nos amamus: uos amatis: illi amant.

Eodē mō tēpore præterito minusq̄perfecto. Nūeri singu. Ego amabam: tu amabas: ille amabat. Nūeri pluralis. nos amabamus: uos amabatis: illi amabant.

Eodē mō tēpore præterito perfecto. Numeri singu. ego amaui: tu amauiſti et amaſti: ille amauiſit. Numeri pluralis. nos amauiſimus: uos amauiſtiſtis et amaſtiſtis: illi amauiſerunt amauiſerunt.

Eodē modo præterito plusq̄perfecto. Numeri singularis: ego amauiſſeram: tu amauiſſeras: ille amauiſſerat. Numeri plu. nos amauiſſeramus: uos amauiſſeratis: illi amauiſſerant.

Eodem modo siue promiſſiuo tempore futuro. Nūeri singularis. ego amabo: tu amabis: ille amabit. Nūeri pluralis. nos amabimus: uos amabitiſtis: illi amabunt.

Modo imperatiuo ad ſecundam et tertiam perſonam tantum. Numeri singularis. ama tu: amet ille. Numeri pluralis. amate uos: ament illi.

Eodē modo tempore futuro. Numeri singularis. amato tu amato ille. Numeri pluralis. amatote uos: amunto illi.

Prima perſona pluralis numeri quæ datur imperatiuis: nō est imperandi: ſed hortandi. Qua de cauſa quidam modum hortatiuū ſeparatim dixerunt: ut puta. amemus o ſocii. pugnemus o cōmilitones. legamus o uiri litterati.

Modo optatiuo tempore præfenti. Numeri fingularis: uti-
nam: ego amem: utinã tu ames: utiam ille amet. Numeri
pluralis: utinam nos amemus: utinam uos ametis: utinã
illi ament.

Eodem modo tēpoī præterito minusq̃ perfectō nūeri fin-
gularis: utinam ego amarem: utinã tu amares: utinã ille
amaret. Numeri pluralis: utinã nos amarem: utinam
uos amaretis: utinam illi amarent.

Eodē modo tēpore præterito perfectō. Numeri fingularis:
utinã ego amauerim et amarim: utinã tu amaueris: et a-
maris: utinã ille amauerit et amarit. Nūeri pluralis: uti-
nã nos amauerimus et amarimus: utinam uos amaueri-
tis et amaritis: utinã illi amauerint et amarint.

Eodē modo tēpoī præterito plusq̃ perfectō. Numeri singu-
laris: utinam ego amauissem et amassem: utinã tu amauif-
ses et amasses: utinã ille amauisset et amasset. Numeri
pluralis: utinam nos amauissemus et amassemus: utinam
uos amauissetis et amassetis: utinã illi amauissent et amal-
sent.

Eodē modo tēpore futuro. Numeri fingularis: utinã amē
utinam ames: utinam amet. Numeri pluralis: utinam
amemus: utinã ametis: utinã ament.

Modo coniunctiuo tēpore futuro. Numeri fingularis: cū
uel si amauero et amaro: cū uel si amaueris et amaris.
Numeri pluralis: cū uel si amauerimus et amarimus: cum
uel si amaueritis et amaritis: cū uel si amauerint et ama-
rint.

Modo infinito siue perpetuo numeris et personis confusis
tempore præsentis amare.

Eodem modo tēpore præterito amauisse et amasse.

Eodem modo tēpore futuro amatum ire uel amaturū esse.

Gerundi uel participalia uel supina uerba sunt hæc aman
di:amando amandum:amatum.

Et sunt faciendi et patiendi: amatu uero et sic in omnibus
uerbis quæ eā patiuntur uocem. solūmodo participale ē:
et ab ultimo gerūdi remoto .M. nascitur. hæc duæ uoces
cū sint a præteritis ubi præterita non sunt et ipsæ desunt.

Participia a uerbo faciēdi et neutrali duo: præsens ut amās:
futurū ut amaturus. nomen amator. appellatio amatio;

Noīatiuo numeri singu. hic et hæc et hoc amans: huius a
mātis: huic amāti: hūc et hāc amātē et hoc amās: o amās
ab hoc et ab hac amante et amāti. Nūeri plu. hi et hæ
amantes et hæc amantia: horū et harum et horum aman
tium: his amantibus: hos et has amantis et hæc amantia
o amantes et o amantia: ab his amantibus.

Noīatiuo nūeri sing. amaturus amatura amaturū: gō ama
turi amaturæ amaturi: dtō amaturo amaturæ amaturo:
actō amaturū amaturā amaturum: uocatiuo o amature
o amatura o amaturum: ablatiuo ab amaturo ab amatura
ab amaturo. Noīatiuo nūeri plu. amaturi amaturæ a
matura: gō amatorum amaturarum amatororū: dtō
amaturis: actō amatuos amaturas amatura: o amaturi o
amaturæ o amatura: ablatiuo ab amaturis.

Mor uerbū patiēdi primæ cōiugatiōis sic decliatur

Mō fatēdi tpe præfēri. Nu. sing. ego amor: tu aris et are: ille
atur. Nūeri plu. nos amamur: uos amamini: illi amantur.
Eodē modo tpe præterito minusq̄ pfecto. Nūeri sing. ego
amabar: tu baris uel bare: ille batur. Nu. plu. nos amaba-
mur: uos bamini: illi bātur. Eodem mō tpe ptō pfecto.
Nu. sing. ego amatus eram: tu amatus eras: ille tus erat. Nu.
plu. nos amati eramus: uos amati eratis: illi amati erant.
Et ulteriore ptō. Nu. sing. ego amatus fuerā: tu atus fue-
ras: ille atus fuerāt. Nūeri plu. nos amati fueram: uos
ati fueratis: illi amati fuerāt. Eodē mō siue promissiuo
tpe futuro. Nūeri sing. ego amabor: tu beris: ille bitur.
Nūeri plu. nos amabimur: uos amabimini: illi amabuntur.
Mō ipatiuo tpe præfēri ad secūdā et teritiā psonā. Nu. sig.
amare tu: ametur ille. Nu. plu. amēini uos: amentur illi.
Eodē mō tpe futuro. Nūeri sing. amator tu: amator ille.
Numeri plu. amaminor uos: amūtor et amētur illi.
Modo opratiuo tpe præfēri. Nūeri sing. utinā amer ego
utinā ameris tu: utinā ametur ille. Nūeri plu. utinā ame-
mur nos: utinā amemini uos: utinā amentur illi.
Eodē mō tpe præterito minusq̄ pfecto. Nūeri sing. utinā
amarer ego: utinā amareris tu: utinā amaretur ille. Nūe-
ri plu. utinā amaremur nos: utinā amaremini uos: utinā
amarētur illi. Eodē mō tpe præterito pfecto. Nūeri
sing. utinā ego amatus sim: utinā tu amatus sis: utinā ille
amatus sit. Nūeri plu. utinā nos amati simus: utinā uos
amati sitis: ut illi ati sint. Et ulteriore ptō. Nu. sing. ut
ego amatus fuerim: utinā tu amatus fueris: utinā ille ama

tus fuerit. Nūeri plu. utinā nos amati fuerimus: utinam
uos amati fueritis: utinā illi amati fuerit. Eodē mō tpe
præterito plusq̄perfecto. Nūeri sing. utinā ego amatus es
sem: utinā tu amatus eēs: utinā ille amatus eēt. Nūeri
plu. ut nos amati eēmus: ut uos amati eētis: utinā illi ama
ti eēnt. Et ulteriore præterito: utinā ego amatus fui
se: utinā tu amatus fuisses: utinā ille amatus fuisset. Nūe
ri plu. utinā nos amati fuiffemus: utinā uos amati fuiffes
tis: utinā illi amati fuiffent. Eodē mō tpe futuro. Nūe
ri sing. utinā ego amer: utinā tu ameris: utinā ille ametur.
Nūeri plu. utinā nos amemur: utinā uos amemini: utinā
illi amētur. Mō coniūgēdi tpe futuro. Nūeri sing. cū
uel si ego amatus ero: cū uel si tu amatus eris: cū uel si ille
amatus erit. Nu. plu. cū uel si amati erimus nos: cū uel
si amati eritis uos: cū uel si illi amati erūt. Et ulteriore
futuro. Nu. sing. cū uel si ego amatus fuero: cū uel si tu a
matus fueris: cū uel si ille amatus fuerit. Nūeri plu. cum
uel si nos amati fuerimus: cū uel si uos amati fueritis: cū
uel si illi amati fuerit. Mō infinito siue ppetuo nūeris et
p̄sonis cōfusis tpe præsentis amari: et adiectiōe syllabæ a
marier. Eodē mō tpe ptō amatū eē. Et ulteriore ptō a
matū fuisse. Eodē mō tpe futuro: amatū iri. Participia a
uerbo patiēdi nascūtur duo præteriti t̄pis: ut amatus et
futuri: ut amādus. illud fit ab ultio gerūdi murato. m. in s.
ut amatū atus: hoc fit a p̄cipio faciēdi præfētis t̄pis mu
tato. n. in du: ut amās dus. Et cetera talia uerba q̄ sunt
priā cōiugatiōis sic decliant. uerū et pauca discrepāt ī spē

perfecta et ultimo gerundi quod ab ea exoritur. tono tonas tonui tonitum. crepo crepas crepui crepitum. Domo domas domui domitum. ueto uetas uetui uetitum. sono sonas sonui sonitum. plico plicas plicui plicitum. frico fricas fricui frictum. mico micas micui micatum. neco necas necui nectum. cubo cubas cubui cubitum. sto steti statum. lauo lauas laui lotum. do das dedi datum. Compositio a mico in gerundi tenet. A. ut dimico dimicas dimicatum a plico dupliciter effert: ut implico implicas implicitum et implicatum: complicatum et complicatum: explicatum et explicatum: applicatum et applicatum: et in specie perfecta similiter ut explicuit explicauit. implicuit implicauit. applicuit applicauit. multiplico semper habuit multiplicauit et multiplicatum. a cubo identidem ex ueterum consuetudine: ut incubo incubas incubui incubitum. incubo incubas incubauit incubatum quod auium est. A sto ut insto: asto: cōsto: praesto sic se habent: ut insto instas institi institutum. Lauo simplex in gerundi ultimo lauatum: lautum lotum. Compositio a D. mutat coniugationem: ut reddo reddis reddidi redditum uendo uendis uendidi uenditum.

DE SECUNDA CONIUGATIONE.

¶ Oeco uerbum faciendi secundae coniugationis sic declinatur.

Modo fatendi tempore praesenti. Nūeri singularis: ego doceo: tu doces: ille docet. ¶ Nūeri plu. nos docemus: uos docetis: illi docent.

Eodem modo tempore praeterito specie minusque perfecta. Nūeri

singularis: ego docebam: tu docebas: ille docebat. Nūe
ri plu. nos docebamus: uos docebatis: illi docebāt.

Eodē mō tpe p̄tō specie perfecta. Nu. singu. ego docui: tu
docuisti: ille docuit. Nu. plu. nos docuimus uos docui
stis: illi docuerūt et docuere.

Eodē modo tpe p̄tō specie plusq̄ p̄fecta. Nu. singu. ego do
cuerā: tu docueras: ille docuerat. Nūeri plu. nos docue
ramus: uos docueratis: illi docuerant.

Eodē mō siue promissiuo tpe futuro. Nu. singu. ego doce
bo: tu docebis: ille docebit. Nu. plu. nos docebimus: uos
docebitis: illi docebunt.

¶ Modo i perādi ad secūdā et tertiā personā tantū tpe prae
senti. Nu. sing. doce tu: doceat ille. Nu. plu. docete uos:
doceant illi.

¶ Eodē modo tpe futuro. Nūeri. singu. doceto tu: doceto ille.
Numeri pluralis. docetote uos: docunto illi.

¶ Modo optandī tpe praesenti. Nu. singu. ut ego doceā: ut tu
doceas: ut ille doceat. Nu. plu. ut nos doceamus: utinā
uos doceatis: utinam illi doceant.

Eodē mō tpe p̄tō sp̄e minusq̄ p̄fecta. Nu. sing. ut ego doce
rē: ut tu doceres: ut ille ret. Nu. plu. ut nos doceremus: ut
uos doceretur: ut illi docerēt. Eodē mō tpe p̄tō sp̄e per
fecta. Nu. sing. ut ego docueri: ut tu docueris: ut ille do
cuerit. Nu. plu. ut nos docuerimus: ut uos docueritis:
ut illi docuerit. Eodē mō tpe p̄tō sp̄e plusq̄ p̄fecta. Nu.
sing. ut ego docuissem: ut tu docuisses: ut ille docuisset:
Nu. plu. ut nos docuissemus: ut uos docuissetis: ut illi do

cuissent. Eodē mō tēpore futuro. Nu. sing. ūt ego doceā: utinā tu doceas: utinā ille doceat. Nu. plu. utinam nos doceamus: utinā uos doceatis: utinā illi doceant.

¶ **M**odo coniunctiuo tpe futuro. Nu. sing. cum uel si ego docuero: cū uel si tu docueris. cum uel si ille docuerit. Numeri plu. cum uel si nos docuerimus: cū uel si uos docueritis: cum uel si illi docuerint. ¶ **M**odo infinito siue ppetuo numeris et psonis cōfufis tpe pæsenti docere. Eodē modo tpe pto docuisse. Eodē modo tpe futuro doctum ire uel docturum esse. ¶ **G**erundi uel pncipalia uel suppia uerba sunt hæc docēdi docēdo docendū: doctū. Participia ab hoc uerbo faciendi duo: tēporis pæsentis et futuri ut docens et docturus. nomē doctor: appellatio doctria: ¶ **O**ccor uerbum patiēdi sic declinatur. Modo fatendi tēpore pæsenti. Nu. sing. doceor ego: doceris tu: docetur ille. Nu. plu. docemur nos: docemini uos: docentur illi. Eodē mō tpe pto minusq̄ pfecto. Nu. sing: docebar ego: docebaris tu: docebatur ille. Nu. plu. docebamur nos: docebamini uos: docebantur illi. Eodē mō tpe pto pfecto. Nu. singu. ego doctus sū: tu doctus es: ille doctus ē. Nu. plu. nos docti sumus: uos docti estis: illi docti sūt. Et ulteriore pto. Nu. sing. ego doctus fui: tu doctus fuisti: ille doctus fuit. Nu. plu. docti fuimus nos: docti fuistis uos: docti fuerunt et fuere illi. Eodē mō tpe pto plusq̄ pfecto. Nu. sing. ego doctus erā: tu doctus eras: ille doctus erat. Nūeri plu. nos docti eramus: uos docti eratis: illi docti erant. Et ulteriore pto. Nu. sing. ego doctus fueram: tu doctus fueras: ille

doctus rat. Nu. plu. nos docti fueramus: uos docti fueratis: illi docti fuerant. Eodē modo siue promissiuo tpe futuro. Nu. sing. docebor ego: doceberis et docebere tu: docebitur ille. Nu. plu. docebimur nos: docebitur uos: docebuntur illi. Modo imperādi ad secūdā et tertiam psonā rātū. Nu. sing. docere tu: doceatur ille. Nu. plu. docemini uos: doceatur illi. Eodē modo tpe futuro. Nu. sing. docetor tu: docetor et doceatur ille. Nu. plu. docemini uos: docentur illi. Modo optādi tpe præsenti. Nu. sing. ut docear ego: ut docearis tu: ut doceatur ille. Nu. plu. ut doceamur nos: ut doceamini uos: ut doceatur illi. Eodē mō tpe ptō minusq̄ pfecto. Nu. sing. ut doceret ego: ut doceris tu: ut doceretur ille. Nu. plu. ut doceremur nos: ut doceremini uos: ut rētur illi. Eodē mō tpe ptō pfecto. Nu. sig. ego ut doctus sim: tu ut ctus sis. ille ut ctus sit. Nu. plu. nos ut docti simus: uos ut cti sitis: illi ut docti sint. Et ulteriore ptō Nu. singu. ego ut doctus fuerim: tu ut doctus fueris: ille utinam doctus fuerit. Nu. plu. nos ut docti fuerimus: uos ut cti fueritis: illi ut cti fuerit. Eodē mō tpe ptō plusq̄ pfecto. Nu. sing. ego ut doctus eēm: tu ut ctus eēs: ille ut ctus esset. Nu. plu. nos ut docti eēm: uos ut cti eētis: illi ut cti essent. Et ulteriore ptō. Nu. sig. ego ut doctus fuissē: tu ut ctus fuisses: ille ut ctus fuisset. Nu. plu. nos ut docti fuissē: uos ut cti fuissetis: illi ut cti fuisset. Eodē mō tpe futuro. Nu. sing. ut ego docear: ut docearis tu: ut doceatur ille. Nu. plu. utinam doceamur nos: utinam doceamini uos: ut doceantur illi.

Mō cōiūgēdi tpe futuro. Nu. sing. cū uel si ego doctus ero
cū uel si tu doctus eris: cum uel si ille doctus erit. Nu. plu.
cū uel si nos docti erimus: cum uel si docti eritis uos: cum
uel si docti erūt illi. Et ulteriore futuro. Nu. sing. cum uel
si doctus ego fuero: cū uel si ctus tu fueris: cū uel si ctus
fuerit ille. Nu. plu. cum uel si docti fuerimus nos: cum
uel si docti fueritis uos: cū uel si docti fuerint illi. Modo ī
finito siue perpetuo tpe præsenti numeris et personis cō
fufis doceri. Eodem modo tpe ptō doctū esse. Et ulte
riore ptō doctū fuisse. Eodē modo tpe futuro doctū iri.
Participia a uerbo patiēdi duo præteriti tpris et futuri: ut do
ctus et docendus. Et cætera talia secundæ coniugationis
sic declinātur. Quædā inueniūtur quæ ī tpe ptō spē pfe
cta et consuetudine aliter pronuntiātur nec non et in ultri
mis gerundi: ut ardeo ardes arsi arsum. maneo manes mā
si māfū. hæreo hæres hæsi hæsum. rideo rides risi risū. sua
deo suades suasi suasū. torqueo torques torisi tortū. mul
geo mulges mulsī mulsū et mulctū. mulceo mulces mul
si mulsū. Et si qua alia inueniūtur his similia modo fa
tendi in prima psona. Itē et alia aliter. neo nes neui netū.
moueo moues moui motū. impleo imples impleui imple
tū. cieo cies ciui citum. et dicitur cio cis. lugeo luges luxi
luctū. frigeo frigēs frixi frictū. augeo auxili auctū. uideo
uides uidi uisum. prandeo prandes prādi pransū. sedeo
sedes fedī sessum. Sunt quæ carēt ultimo gerundi: ut puta
strideo strides stridi. ferueo ferues feruui et ferui. et dici
tur feruo feruis: ut fulgo fulgīs et sono sonis: et lauo la

uis.fulgeo fulges fulxi et fulsi.urgueo urgues urfi.turgu
eo turgues turfi. Quattuor iterant primā syllabā in spe
cie pfecta.mordeo es momordi morsum.spondeo es spo
pondi sponsum.tondeo es totondi tonsum. pendeo es
pendi pensum. Compositio non iterat præsenti cōsue
tudine:ut respondeo respondi.Apud ueteres iterabat:ut
detondeo detotondi.

¶ Vdio uerbum faciēdi tertiæ coniugatiōis productæ
sic declinatur. Modo fatendi tpe præsenti. Nu.
sing.ego audio:tu audis:ille audit. Nu.plu.nos audi
mus:uos auditis:illi audiunt. Eodē mō tpe prō minuf
quā pfecto.Nu.sing.ego audiebā:tu bas:ille bat.Nu.plu.
audiebamus nos:batis uos:bant illi.Dicebāt ueteres audi
ebā et audibā:ut in futuro audiā et audibo. Eodē mō
tpe prō pfecto. Nu. sing.ego audiui et audiui:tu isti et au
diisti:ille audiuit et audiit. Nu.plu.nos audiuimus:uos
istis et audiistis:illi runt et audiuerē et audierūt. Eodē
modo tpe prō plusquā pfecto. Nu.sing.ego audiuerā et
audierā:tu ras et audieras:ille rat et audierat.Nu.plu.nos
audiueramus et audieramus:uos audiueratis et ratis: illi
audiuerāt et audierāt. Eodē mō siue promissiuo tpe fu
turo.Nu.sing.ego audiā et olī audibo:tu audies:ille diet.
Nu.plu.nos audiemus:uos audietis:illi audiēt. Modo
iperādi ad secūdā et tertiā psonā tantū tpe præsenti.Nu.
sing.audi tu:audiat ille. Nu.plu.audite uos:audiant
illi. Eodem modo tempore futuro.Nu.sing.audito tu
audito ille. Nu.plu.auditote uos:audiūto illi.

Modo oprandi tpe presentī. Nu. sing. ūt ego audiā: ūt tu
audias: ūt audiat ille. Nu. plu. utinā audiamus nos: ūt atis
uos: ūt ant illi. Eodē mō tpe prō minusq̄ pfecto. Nu. sing.
utinā ego audirē: utinā tu res: ūt ret ille. Nu. plu. ūt nos
audiremus: ūt uos retis: ūt rent illi. Eodem mō tpe prō p
fecto. Nu. sing. ūt ego audiuerī et audierī: ūt tu ris et au
dieris: ūt audiuerit ille et audierit. Nu. plu. ūt nos audie
rimus et audierimus: ūt uos audiueritis et audieritis: uti
nā audiuerint illi et audierint Eodē mō tpe prō plusq̄
pfecto. Nu. sing. utinā ego audiuisse et audisse: utinā tu
audiuisses et audisses: utinā audiuisset ille et audisset. Nu
meri plu. ūt audiuissemus nos et audissemus: ūt uos isse
tis et audissetis: ūt issent illi et audissent. Eodē mō tpe fu
turo. Nu. singu. ūt ego audiā: ūt tu dias: ūt diat ille. Nu.
plu. utinā nos audiamus: ūt uos atis: utinā ant illi. Modo
coniungēdi tpe futuro. Nu. sing. cum uel si ego audie
ro et audiero: cum uel si tu audiueris et audieris: cum uel
si audiuerit ille et audierit. Nu. plu. cum uel si audiueri
mus nos et audierimus: cū uel si audiueritis uos et audie
ritis: cū uel si audiuerint illi et audierint. Modo infinito
siue perpetuo numeris et psonis cōfufis tpe presentī au
dire. Eodē mō tpe prō audiuisse uel audisse. Eodē mo
do tpe futuro auditum ire uel auditorū esse. Gerūdi uel
participalia uel supina uerba sunt: audiendi audiēdo au
diēdū: audiū. Participale tātū auditu. Participia ab hoc
uerbo faciendi duo: presentis tpris et futuri: audiens audi
turus. nomen auditor: appellatio auditio.

¶ Vdior uerbum patiendi sic declinatur. Modo fatē
di tpe præſenti. Nu. ſing. audior ego: audiris uel au-
dire tu: auditur ille. Nu. plu. audimur nos: audimini uos
audiuntur illi. Eodem mō tpe p̄tō minusquā p̄fecto. Nu.
ſing. audiebar ego: audiebaris tu: audiebatur ille. Nu. plu.
audiebamur nos: audiebamini uos: audiebantur illi. Eo-
dem mō tpe p̄tō p̄fecto. Nu. ſing. ego auditus ſum: tu
auditus es: ille auditus eſt. Nu. pluralis: nos auditi ſumus
uos auditi eſtis: illi auditi ſūt. Et ulteriore p̄tō ego auditus
fui: tu auditus fuiſti: ille auditus fuit. Nu. pluralis: nos au-
diti fuimus: uos auditi fuiſtis: illi auditi fuerūt et fuere.
Eodem mō tempore præterito pluſquā p̄fecto. Nu. ſing.
ego auditus eram: tu auditus eras: ille auditus erat. Nūeri
plu. nos auditi eramus: uos auditi eratis. illi auditi erant.
Et ulteriore præterito pluſquā p̄fecto. Numeri ſingularis
ego auditus fueram: tu auditus fueras: ille auditus fuerat
Numeri pluralis: nos auditi fueramus: uos auditi fueratis
illi auditi fuerant. Eodem modo ſiue promiſſiuo tempo-
re futuro. Numeri ſingularis: ego audiar: tu audieris uel
audiere: ille audietur. Nūeri pluralis: nos audiemur: uos
audiemini: illi audientur.

Modo imperatiuo tempore præſenti ad ſecundā et tertiā
perſonam tantum. Nūeri ſingularis: audire tu: audiat
ille. Numeri pluralis: audimini uos: audientur illi. Eodē
modo tpe futuro. Numeri ſing. auditor tu: auditor ille.
Nu. plu. audimur uos: audiuntur illi. Modo optatio
tempore præſenti. Numeri ſingularis: utinā audiar ego:

ūt audiaris tu: uel audiare: ūt audiatur ille. Nu. plu. ūt
audiamur nos: ūt audiamini uos: ūt audiātur illi. Eodē
mō tpe ptō minusq̄ pfecto. Nu. sing. ūt audirer ego: ūt au
direris tu uel audirere: ūt audiretur ille. Nu. plu. ūt au
diremur nos: ūt audiremini uos: ūt rētur illi. Eodem mō
tpe ptō pfecto. Nu. sing. ūt auditus sim ego: ūt auditus
sis tu: utinā auditus sit ille. Numeri pluralis utinam nos
auditi simus: ūt uos auditi sitis: ūt illi auditi sint. Et ulte
riore ptō Nu. sing. ūt auditus fueri: ūt tus fueris: ūt tus fu
erit. Nu. plu. ūt auditi fuerimus: ūt auditi fueritis: ūt iti fu
erint. Eodē mō tpe ptō plusquā pfecto. Nu. sing. ūt au
ditus eēm ego: ūt auditus esses tu: ūt tus eēt ille. Nu. plu.
ūt nos auditi essemus: ūt uos auditi essetis: ūt illi iti essent
Et ulteriore ptō plusquā pfecto. Nu. singu. ūt ego auditus
fuissem: ūt tu auditus isses: ūt ille auditus sset. Nu. plu. uti
nā nos auditi fuissetus: ūt uos auditi ssetis: ūt illi auditi
fuisissent. Eodē modo tpe futuro. Nu. sing. ūt audiar ego
utinā audiaris et are tu: utinā audiatur ille. Nu. plu. ūt au
diamur nos: utinā mini uos: utinā antur illi. Modo cōiū
gēdi tpe futuro. Nu. sing. cū auditus ero ego: cū tu audi
tus eris: cum ille auditus erit. Nu. plu. cum nos auditi eri
mus: cum uos auditi eritis: cum illi auditi erunt.

Et ulteriore futuro. Nūeri sing. cum uel si ego auditus fue
ro cū uel si tu auditus fueris: cū uel si ille auditus erit. Nu.
plu. cum uel si nos auditi fuerimus: cum uel si uos auditi
fueritis: cum uel si illi auditi fuerint.

Mō ifinito tpe præsentī nūeris et psonis confusis. audiri.

Eodē modo tēpore præterito: auditū esse. Et ulteriore præterito auditum fuisse.

Eodē modo tēpore futuro: auditum iri.

Participia ab hoc uerbo patiendi nascuntur duo præteriti tēporis et futuri: auditus et audiendus. Sic et cætera talia tertiæ cōiugationis productæ declinātur. uerum quædā discrepant in specie perfecta et ultimo gerūdi: ut puta. facio facti factum. haurio hausi haustum. sentio sensi sensum. sepio sepsi septum. cambio campsi campsum. inde campso campfas. salio salui saltum. insilio insilui insultū. Defilio defilui defultū. uincio uinxi uinctum. sancio sanxi sanctum. aperio aperui apertum. Et uerit a pario quod erat eiusdem cōiugationis. Amicio amicui amictum. cōperio cōperui et cōperi cōptum. inuenio iueni inuentum. Inest etiam in his analogia: ut haurio etiā hauriui. cābio cambiui. amicio amiciui. salio salui. reperio geminat .p. ut repperi. uincio uiciui. sancio fanciui.

Legō uerbū tertiæ coniugationis correptæ sic declinatur. Modo fatēdi tēpore præsentis. Nūeri singularis. ego lego: tu legis: ille legit. Nūeri plu. nos legimus: uos legitis illi legunt.

Eodē mō tpe præterito minusq̄perfecto. Nūeri singularis ego legebā: tu legebas: ille legebat. Nūeri plu. nos legebamus: uos legebatis: illi legebant.

Eodē mō tpe præterito perfecto. Nūeri sing. ego legi: tu legisti: ille legit. Nūeri plu. nos legimus: uos legistis: illi legerunt et legere.

Eodē mō tpe präterito plusq̄perfecto. Numeri sing. ego legeram:tu legeras:ille legerat. Numeri plu.nos legeramus:uos legeratis:illi legerant.

Eodē modo siue promissiūo tēpore futuro. Numeri sing. ego legam:tu leges:ille leget. Numeri plu.nos legemus uos legeris:illi legent.

Modo imperandi tpe præsenti ad secundam et tertiā personā tantū. Numeri sing. lege tu:legat ille. Numeri pluralis.legite uos legant illi.

Eodē modo tēpore futuro. Numeri sing.legito tu:legito ille. Numeri plu.legitote uos:legunto illi.

Mō optādī tēpore præsenti. Nūeri sing.utinā ego legam:utinam tu legas:utinam ille legat. Numeri plu.utinā nos legamus:utinā uos legatis:utinam illi legant.

Eodē mō tpe präterito minusq̄perfecto. Numeri sing. utinā ego legerē:utinā tu legeres:utinā ille legeret. Nūeri plu.utinā nos legeremus:utinā uos legeretis:utinā illi legerēt. Eodē mō tpe präterito pfecto. Nu.sing.utinā ego legerī:utinā tu legeris:utinā ille legerit. Numeri plu.utinā nos legerimus:utinā uos legeritis:utinā illi legerit. Eodē mō tpe präterito plusq̄perfecto. Nu.singu.utinā ego legissē:utinā tu legisses:utinā ille legisset. Nu. plu.utinā nos legissemus:utinā uos legissetis:utinā illi legisset. Eodē mō tpe futuro. Nu.sing.utinā ego legā utinā tu legas:utinā ille legat. Nu.plu.utinā nos legamus:utinā uos legatis:utinā illi legāt. Mō cōiūgēdi tpe futuro. Nu. sig.cū uel si ego legero.cū uel si tu lege

ris:cū uel si ille rit. Nu. plu.cū uel si nos legerimus:cū
uel si uos ritis:cū uel si illi rit. Mō īfinito siue ppetuo nu
meris et plōis cōfufis tpe præsēti legere.Eodē mō tpe ptō
legisse. Eodē mō tpe futuro lectū ire et cturū eē.Gerūdi
uel picipalia uel supina uerba sūt.legēdi do dū:lectū:p
uicipale tantū lectu. Participia nascūtur ab hoc uerbo
faciēdi duo præsētis tps et futuri:ut legēs lecturus.nomē
lector:appellatio lectio.

Egor uerbū patiēdi sic decliatur. Mō fatēdi tpe
præsēti.Nu.sing.ego legor:tu eris uel ere:ille legitur.
Nu.plu.nos legimur:uos mini:illi legūtur. Eodē mō
tpe ptō minusq̄pfecto.Nu.sing.legebar ego.tu baris:ba
tur ille. Nu.plu.legebamur:bamini uos:bātur illi. Eo
dē mō tpe ptō pfecto:lectus ego sū:tu ctus es:ctus ille ē.
Nu.plu.nos lecti sumus:uos cti estis:illi cti sūt. Et ulterio
re ptō pfecto:lectus ego fui:tu ctus fuisti:ctus ille fuit.
Nu.plu.nos lecti fuimus:uos cti fuistis:illi cti fuerūt et fue
re. Eodem mō tpe ptō plusq̄perfecto.Nu. sing. lectus
ego erā:tu ctus eras:ctus ille erat. Nu.plu.lecti nos era
mus:cti uos eratis:cti illi erant. Et ulteriore præterito
plusquā perfecto.Nu.sing.lectus ego fuerā:tu ctus fueras
ctus ille fuerat. Numeri plu.lecti nos fueramur:cti uos
fueratis:cti illi fuerant. Eodē modo siue promissiuo tē
pore futuro.Nu.sing.legar ego:tu legeris:legetur ille.
Nu.plu.nos legemur:uos legemini:legentur illi.
Modo imperandi tempore præsenti ad secundam et terti
am personā.Nu.sing.legere tu.legatur ille. Nūeri.plu.

legimini uos: legantur illi.
Eodem modo tpe futuro. Nūeri singularis: legitor tu: legitor ille. Numeri pluralis. uos legimino: leguntur illi.
Modo optādi tpe praesenti. Nūeri singu. utinā ego legar: utinā legaris tu: utinā legatur ille. Nūeri plu. utinā legamur nos: utinā uos legamini: utinā legantur illi.
Eodē modo tpe praeterito minusq̄ perfecto. Nūeri singularis: utinā ego legerer: utinā legereris uel legerere tu: utinā legeretur ille. Nūeri plu. utinā legeremur nos: utinā legeremini uos: utinā legerentur illi.
Eodē modo tēpore praeterito pfecto. Nūeri singularis: utinā ego lectus sim: utinā tu lectus sis: utinā ille lectus sit. Numeri pluralis: utinā nos lecti simus: utinā uos lecti sitis: utinā illi lecti sint.
Et ulteriore praeterito pfecto. Numeri singularis: utinā lectus ego fuerim: utinā tu lectus fueris: utinā ille lectus fuerit. Numeri plu. utinā nos lecti fuerimus: utinā uos lecti fueritis: utinā illi lecti fuerint.
Eodē modo tēpore futuro. Numeri singularis: utinā legar ego: utinā tu legaris: utinā legatur ille. Numeri plu: utinā nos legamur: utinā uos legamini: utinā legantur illi.
Modo coniungendi tpe futuro Numeri singularis: cū uel si ego lectus ero: cum uel si tu lectus eris: cum uel si ille lectus erit. Numeri plu. cum uel si nos lecti erimus: cum uel si uos lecti eritis: cum uel si illi lecti erūt. Et ulteriore futuro. Numeri singula. cum uel si ego lectus fuero: cum

uel si tu lectus fueris: cum uel si ille lectus fuerit. Nūc-
ri pluralis. cum uel si nos lecti fuerimus: cum uel si uos le-
cti fueritis: cum uel si illi lecti fuerint.

Modo infinito siue perpetuo tēpore præsenti numeris et
personis confusis legi. Eodem modo tpe p̄tō lectū esse.
Et ulteriore præterito lectum fuisse. Eodē modo tpe futu-
ro lectum iri.

Participia deducuntur ab hoc uerbo patiendī duo: præte-
riti temporis et futuri: ut lectus et legendus.

Et cætera talia quæ sunt tertiæ coniugationis correptæ sic
declinantur. Quædā in specie perfecta discrepant et i ul-
timo gerundi: ut puta. bibo bibi bibitum. scabo scabi: lābo
lābi: frāgo fregi fractū: ago egi actū: fugio fugi fugitum
pāgo pepigi pactum: facio feci factū: parco pepci et parsi:
parsiū: iacio ieci iactū: uico uici uictum: scindo scidi scissū
pando pandi passum: mando mādi manditū: fodio fodi
fossū: emo emi emptū. Et composita ab emo cano ceci-
ni cantum. Compositio aliter: ut succino succinui succen-
tū: uenio ueni uentum: ueneo ueni uenditū: rumpo rupi
ruptum: capio coepi captū: et compositio habet deceptū
linquo liqui lictum: inquio inquit: pario pepi partū. cōpo-
sitiō mutat litterā. compio compi comprū: demo dēpsi
demptum: ludo lusi lusum: cudo cudi et cussi cussum: tē-
no temp̄si temptum: premo pressi pressum: quatio quassi
quassum: cedo cessi cessum: occido occidi et occisi: ut pō-
peius ait occisum: repo repsi reptum. carpo carpsi carptū
sculpo sculpsi sculptum: nubo nupsi nuptum: gero gessi
d

gestum. mergo merſi merſum. ſpargo ſparſi ſparſum. la-
ceſſo laceſſiui et laceſſi laceſſitum. faceſſo faceſſi quod ſi-
gnificat abire. paſco paui paſtum. creſco creui cretū. cer-
no creui cretum. ſterno ſtraui ſtratum. ſapio ſapui et ſa-
pui ſapitū. peto petiui et petii petitum. pluo ut Varro ait
plui plutum. ſtatio ſtatuis ſtatutum. ſternuo ſternui ſter-
nutum. fluo fluxi fluxum. ſtruo ſtruxi ſtrudum. gigno
genui genitum. pono poſui poſitum. pecto pexui pexum.
necto nexui nexum. ueteres dixerunt nexi pexi. excello ex-
cellui. pinxo pinxui piſtum. aſpicio aſpexi aſpectum. un-
guo unxi unctum. coquo coxi coctum. pellicio pellexi
pelectum. tango tetigi tactum. dixerunt ueteres tanxi. tego
texi tectum. ſugo ſuxi ſuctum. cingo cinxi cinctum. tra-
ho traxi tractum. pergo perrexi perrectum. ſurgo surre-
xi surrectum. conquiſco conquiſſi. pungo pupugi pun-
ctum.

Sunt in hac coniugatione uerba quæ iterant primam ſylla-
bam ſpeciei perfecti: ut Curro cucurri curſum. diſco didi-
ci. pungo pupugi. pendo pependi. tendo tetendi. poſco
popoſci. Et quædam alia confuſe: ut pello pepuli. cano ce-
cini. fallo feſelli. cado cecidi.

Sunt alia quæ iterant ultimam: ut trado tradidi.

Quædam addita præpoſitione etiam iterant: ut depoſco
depoſoſci. ediſco edidici. præcurro præcucurri. Verba ſi-
milia in ſpecie perfecta. acuo aceo acui. frigeo frigo frixi.
fulgeo fulgo fulſi. cerno creſco creui. paueo paſco paui.
ſto ſiſto ſteti. fero tollo tuli et tetuli. pendeo pendo pe /

pendi. pādo patior passus sum. Verro Verto patiēdi uer-
sus sum.

Sunt uerba quorum rectus non facile reperitur: ut furis fu-
rit: ouas ouat: roras rorat inquis inquit: faris uel fare fa-
tur. daris uel dare datur.

Aliquando species perfecta aliūde uenit: ut furio infaniui-
ferio percussi. fero tuli. uescor pastus sum. arguor conui-
ctus sum. tollo substuli. ueneo uenditus sum.

Aliquando species perfecta aliter ualet quam iudicat: ut ce-
natus sum: pransus sum: iuratus sum.

Deponentia sic se habent. ordior orsus sum: loquor locu-
tus sū: labor lapsus sū: paciscor pactus sū et pepigi: profi-
ciscor profectus sum: nāciscor naētus sū: irascor iratus sū.

Et cætera talia pauca sunt quæ discrepant: ut defatiscor de-
fessus sum. comminiscor commentus sum. adipiscor ade-
ptus sum. reminiscor caret specie perfecta: fruor fruitus
et fretus sum.

¶ Ero uerbum defectiuum naturæ faciendi sic decli-
natur.

Modo fatendī tempore præsentī. Numeri singularis. ego
fero: tu fers: ille fert. Numeri pluralis: nos terimus: uos
fertis: illi ferunt.

Eodem modo tempore præterito minusquā perfecto. Nu-
meri singularis. ego ferebam. tu ferebas: ille ferebat.

Numeri pluralis. nos ferebamus: uos ferebatis: illi fere-
bant.

Eodem modo specie perfecta temporis præteriti . Numeri singularis. ego tulisti: tu tulisti: ille tulit. Numeri pluralis. tulimus nos: tulistis uos: tulerunt et tulere illi.

Eodē modo tēpore præterito plusquā perfecto . Nūeri singularis. ego tuleram: tu tuleras: ille tulerat. Numeri pluralis. nos tuleramus: uos tuleratis: illi tulerant.

Eodem modo tēpore futuro. Numeri singularis. ego feram tu feres: ille feret. Numeri pluralis. nos feremus: uos feretis: illi ferent.

Imperandi modo tēpore præsentis ad secundā et tertiā personā. Numeri singularis. fer tu: ferat ille. Nūeri pluralis. ferte uos: ferant illi.

Eodem modo tpe futuro. Nūeri singularis. ferto tu: ferto ille. Numeri pluralis. fertote uos: ferunto illi.

Modo optandi tpe præsentis. Numeri singularis. utinā ego feram: utinā tu feras: utinā ille ferat. Numeri pluralis. ut nos feramus: utinam uos feratis: utinam illi ferant.

Eodē modo tpe præterito minusquā perfecto. Numeri singularis: utinā ego ferrem: utinā tu ferres: utinam ille ferret. Numeri pluralis. utinā nos ferremus: utinam uos ferretis: utinam illi ferrent.

Eodem modo tpe præterito perfecto. Numeri singularis. utinam ego tulerim: utinā tu tuleris: utinā ille tulerit. Numeri pluralis. utinam nos tulerimus: utinam uos tuleritis: utinam illi tulerint.

Eodē modo tpe præterito plusquā perfecto. Numeri singularis: utinā ego tulissem: utinā tu tulisses: utinam ille tulisset.

Nu. plu. ūt nōs tuliffemus: ūt uos tuliffetis: ūt illi tuliffēt.
Eodē modo tempore futuro. Numeri fīgularis. utinā ego
feram: utinam tu feras: utinā ille ferat. Numeri plura
lis. utinam nos feramus: utinā uos feratis: utinā illi ferāt.
Modo coniungendi tēpore futuro. Numeri fīgularis. cū
uel fi ego tulerō. cū uel fi tu tuleris. cum uel fi ille tulerit.
Numeri pluralis. cum uel fi nos tulerimus. cum uel fi uos
tuleritis. cum uel fi illi tulerint.

Modo infinito numeris et personis confufis tempore præ
fenti ferre. Eodē modo tempore præterito tuliffē. Eodem
modo tempore futuro: latum ire et laturum eſſe.

Gerundi uel participalia: et ſuppina uerba ſunt. ferendi. fe
rendo: ferendum: latum.

Participia naſcūtur ab hoc uerbo faciendi duo: præſētis et
futuri tēpore: ut ferēs et laturus. nomē lator. appellatio latō.

¶ Eror uerbū patiendi ſic declīnātur. Modo faten
di tēpore præſenti. Numeri fīgularis. ego feror: tu
ferris: ille fertur. Numeri pluralis. nos ferimur: uos fe
rimini: illi feruntur.

Eodē tēpore præterito minusq̄perfecto. Numeri fīngu. ego fe
rebar: tu ferebaris uel ferebare: ille ferebatur. Numeri
pluralis. nos ferebamur: uos ferebamini: illi ferebantur.

Eodē mō tēpore præterito. Nu. fīngu. ego latus ſū: tu latus es: ille latus
eſt. Nu. pluralis. nos lati ſumus: uos lati eſtis: illi lati ſūt.

Et ulteriore præterito. Nu. fīngu. ego latus fui: tu latus fuiſti: ille
latus fuit. Nu. plu. nos lati fuimus: uos lati fuiſtis: illi la
ti fuerūt et fuere. Eodem mō tēpore præterito plusquā p̄fecto.

Nūeri singula. ego latus erā: tu latus eras: ille latus erat.
Nūeri plu. nos lati eramus: uos lati eratis: illi lati erant.
Et ulteriore præterito plusquāperfecto. Numeri sing. ego la-
tus fueram: tu latus fueras: ille latus fuerat. Nūeri plu.
nos lati fueramus: uos lati fueratis: illi lati fuerant.
Eodē mō siue promissiuo tpe futuro. Nu. sing. ego ferar: tu
fereris: ille feretur. Nu. plu. feremur: feremini: ferentur.
Mō imperādi tpe præsentī ad secūdā et tertiā psonā tātū
ferre tu: feratur ille. Nu. plu. ferimini uos: ferantur illi.
Eodē mō tpe futuro. Nu. sing. fertor tu: fertor ille. Nu.
plu. ferimino uos: feruntor illi. Modo optādi tpe præ-
sentī. Nu. sing. ūt ego ferar: ūt tu feraris: ūt ille feratur.
Nu. plu. nos ūt feramur: uos ūt feramini: ūt illi ferantur.
Eodē mō tpe p̄tō minusquāperfecto. Nu. sing. ūt ego ferrer: ūt
tu ferreris: ūt ille ferretur. Nūeri plu. ūt nos ferremur
ūt uos ferremini: ūt illi ferrentur. Eodē mō tpe p̄tō p̄-
fecto. Nu. sing. ūt ego latus sim: ūt tu latus sis: ūt ille latus
sit. Nu. plu. ūt nos lati simus: ūt uos lati sitis: ūt illi lati
sint. Et ulteriore p̄tō p̄fecto. Nu. sing. ūt ego latus fue-
ri: ūt tu latus fueris: ūt ille latus fuerit. Nu. plu. ūt nos
lati fuerimus: ūt uos lati fueritis: ūt illi lati fuerint.
Eodē mō tpe p̄tō plusquāperfecto. Nu. sing. ūt ego latus esse
ūt tu latus esses: ūt ille latus esset. Nu. plu. ūt nos lati
essemus: ūt uos lati essetis: ūt illi lati essent. Et ulterio-
re p̄tō plusquāperfecto. Nu. sing. ūt ego latus fuisset: ūt tu
latus fuisses: ūt ille latus fuisset. Nu. plu. ūt nos lati fuisset
semus: ūt uos lati fuissetis: ūt illi lati fuissetent. Eodē mō
tpe futuro. Nu. sing. ūt ego ferar: ūt tu feraris: ūt ille fera

tur. Nu. plu. ut nos feramur: ut uos feramini: ut illi ferantur. Mō cōiūgēdi tpe futuro. Nu. sing. cū uel si ego latus ero: cū uel si tu latus eris: cū uel si ille latus erit.

Nu. plu. cū uel si nos lati erimus: cū uel si uos lati eritis: cū uel si illi lati erūt. Et ulteriore futuro. Nu. sing. cū uel si ego latus fuero: cū uel si tu latus fueris: cū uel si ille latus fuerit. Nu. plu. cū uel si nos lati fuerimus: cū uel si lati uos fueritis: cū uel si illi lati fuerit. Mō īfinito tpe præsēti nūeris et psonis cōfufis: ferri. Eodē mō tpe ptō latū ēē. Et ulteriore ptō latū fuisse. Eodē mō tpe futuro: latum iri. Participia nascuntur ab hoc uerbo patiendi duo prateriti tps et futuri: ut latus: ferēdus.

Audeo uerbū neutro passiuū sic declinatur. Mō factēdi tpe præsēti. Nu. sing. gaudeo ego: tu gaudes: ille gaudet. Nu. plu. nos gaudemus: uos tis: illi dent. Eodē mō tpe ptō minusq̄ pfecto. Nu. sing. ego gaudebā: tu bas ille debat. Nu. plu. nos gaudebamus: uos batis: illi bant. Eodē mō tpe pfecto. Nu. sing. ego gauifus sū: tu sus es: ille sus est. Nu. plu. nos gauifi sumus: uos uisi estis: illi uisi sūt. Et ulteriore ptō pfecto. Nu. sing. ego gauifus fui: tu ifus fuisti: ille gauifus fuit. Nūeri plu. nos gauifi fuimus: uos uisi fuistis: illi gauifi fuerūt et fuere. Eodē mō tpe ptō plusq̄ pfecto. Nu. sing. ego gauifus erā: tu sus eras: ille sus erat. Nu. plu. nos gauifi eramus: uos uisi eratis: illi gauifi erāt. Et ulteriore ptō plusquā pfecto. Nu. sig. ego gauifus fuerā: tu gauifus fueras: ille gauifus fuerat. Nūeri pluralis. nos gauifi fueramus: uos gauifi fueratis: illi gauifi fuerāt. Eodē mō siue promissiuo tempore futuro. Nūeri singularis

ego gaudebo:tu gaudebis:ille gaudebit. Numeri pluralis.nos gaudebimus:uos gaudebitis:illi gaudebunt.

Modo imperādi tpe praesenti ad secundā et tertiā personā Numeri singularis.gaude tu:gaudeat ille. Nūeri pluralis.gaudete gaudeant.Eodē modo tpe futuro Numeri singularis:gaudeto tu:gaudeto ille. Nūeri pluralis.gaudetote uos:gaudento illi.

Modo oprandi tpe praesenti.Numeri singularis.utinā ego gaudeam:utinā tu gaudeas:utinā ille gaudeat. Numeri pluralis.utinā nos gaudeamus:utinā uos gaudeatis:utinam illi gaudeant.

Eodē modo tpe praeterito minusq̄perfecto.Numeri singularis.utinā ego gauderē:utinā tu gauderes:ūt ille gauderet. Numeri pluralis.utinā nos gauderemus:utinā uos gauderetis:utinam illi gauderent.

Eodē modo tpe praeterito pfecto.Numeri singularis.utinā ego gauisus sim:utinā tu gauisus sis:ūt ille gauisus sit. Numeri pluralis.utinā nos gauisi simus:utinā uos gauisifitis:utinam illi gauisi sint.

Et ulteriore praeterito pfecto.Numeri sing.ūt ego gauisus fuerim:ūt tu gauisus fueris:ūt ille gauisus fuerit.Nūeri plu.ūt nos gauisi fuerimus:ūt uos gauisi fueritis:ūt illi gauisi fuerint. Eodē mō tpe ptō plusquā pfecto. Nūeri sing.ūt ego gauisus eēm.ūt tu gauisus esses.ūt ille gauisus esset. Nūeri plura.ūt nos gauisi essemus:ūt uos gauisi essetis:utinam illi gauisi essent.

Et ulteriore ptō plusquamperfecto.Nu.sing.ūt ego gauisus

fuissem: ut tu gauisus fuisses: ut ille gauisus fuisset. Nu.
plu. ut nos gauisi fuissetus: ut uos gauisi fuissetis: ut illi
gauisi fuissent. Eodē modo tpe futuro. Nūeri singu.
ut ego gaudeā: ut tu gaudeas: ut ille gaudeat. Nu. plu.
ut nos gaudeamus: ut uos gaudeatis: ut illi gaudeant.

Modo cōiugendi tpe futuro. Nūeri sing. cū uel si gauisus
ero: cū uel si gauisus eris: cū uel si gauisus erit. Nu. plu.
cum uel si nos gauisi erimus: cū uel si gauisi eritis: cū uel
si gauisi erunt. Et ulteriore futuro. Nūeri sing. cū uel
si gauisus fuero: cū uel si gauisus fueris: cū uel si gauisus
fuerit. Nūeri pluralis. cū uel si gauisi fuerimus nos: cū
uel si gauisi fueritis uos: cum uel si illi gauisi fuerint.

Modo infinito tpe præsenti nūeris et psonis cōfusis: gau-
dere. Eodē mō tpe ptō: gauisū esse. Et ulteriore ptō ga-
uisū fuisse. Eodē mō tpe futuro: gauisū ire et gauisurū
esse. Gerūdi uel pticipalia et supina uerba sūt: gaudēdi:
gaudēdo: gaudēdū: gauisū. Participia ab hoc uerbo neu-
tro patiēdi nascūtur duo: præsentis tps et futuri: ut gau-
dēs et gauisurus: appellatio gaudiū.

Sic declinantur audeo: fio: fido: et soleo. nā in specie pfecta
habēt ausus sum: cuius præsens et futurū optandi est du-
plex: ut ut audeā et ausim: factus sum: fesus sū: solitus sū:
ueteres dixerūt solui: ut ait Varro.

Olo uerbum neutrum sic declinatur. Modo fatē
di tpe præsenti. Nu. sing. uolo ego: tu uis: ille uult.

Numeri pluralis. uolumus nos: uultis uos: uolunt illi.

Eodē mō tpe ptō ininufq̄ pfecto. Nūeri sing. ego uolebā:

tu uolebas: ille uolebat. Nu. plu. nos uolebamus: uos uolebatis: illi uolebāt. Eodē mō ptō pfecto. Nu. sing. ego uolui: tu uoluisti: ille uoluit. Nu. plu. nos uoluimus: uos uoluistis: illi uoluerūt et uoluere. Eodē mō tpe ptō plusquā pfecto. Nu. sing. ego uoluerā: tu uolueras: ille uoluerat. Nu. plu. nos uolueramus: uos uolueratis: illi uoluerāt. Eodē mō siue promissiuo tpe futuro. Nu. sing. ego uolam: tu uoles: ille uolet. Nu. plu. nos uolemus: uos uoletis: illi uolent. Mō imperādi tpe praesenti ad secūdā et tertiā psonā. Nu. sing. fac uelis tu: fac uelit ille. Nu. plu. fac uelitis uos: fac uelit illi. Compositio admittit in praesenti. noli tu: nolite uos. Et in futuro: nolito tu. Modo optādi tpe praesenti. Nu. sing. ūt ego uelī: ūt tu uelis: ūt ille uelit. Nu. plu. ūt uelimus nos: ūt uelitis uos: ūt uelint illi. Eodē modo tpe ptō minusquā pfecto. Nu. sing. ūt ego uellē: ūt tu uelles: ūt ille uellet. Nu. plu. ūt nos uellemus. ūt uos uelletis: ūt illi uellerēt. Eodē mō tpe ptō pfecto. Nu. sing. ūt ego uolueri: ūt uolueris tu: ūt uoluerit ille. Nu. plu. ūt nos uoluerimus. ūt uos uolueritis: ūt illi uoluerit. Eodē mō tpe ptō plusquā pfecto. Nu. sing. ūt ego uoluissē: tu ūt isses: ūt ille issēt. Nu. plu. ūt nos uoluissēmus: ūt uos uoluissetis: ūt illi issēt. Eodē mō tpe futuro. Nu. sing. ūt ego uelī: ūt tu uelis: ūt ille uelit. Nu. plu. ūt nos uelimus: ūt uos uelitis: ūt illi uelint. Modo cōiūgēdi tpe futuro. Nu. sing. cū uel si ego uoluerō cū uel si tu uolueris: cū uel si ille uoluerit. Nu. plu. cum uel si nos uoluerimus: cū uel si uos uolueritis: cū uel si illi

uoluerit. Mō infinito tpe præfeti nūeris et p̄sōis cōfusis uelle. Eodē mō tpe ptō: uoluisse. Participiū præfeti tps tātum: uolens: sic et nollens.

Eo uerbum neutrum sic declinatur. Modo fatendi tēpore præfeti. Numeri sing. ego eo: tu is: ille it. Nu. pluralis: nos imus: uos itis: illi eunt.

Edē mō tpe ptō minusquā perfectō Nu. sing. ego ibam: tu ibas: ille ibat. Nu. plu. nos ibamus: uos ibatis: illi ibant.

Eodē mō tpe ptō perfectō. Nu. sing. ego iui: tu iuisti et iuisti: ille iuit et iit. Nu. plu. nos iuimus: uos iuistis et iistis: illi iuerūt iuere et ierunt.

Eodē modo tpe ptō plusquā perfectō. Nu. sing. ego iuerā: et ierā: tu iueras et ieras: ille iuerat et ierat. Nu. plu. nos iueramus et ieramus: uos iueratis et ieratis: illi iuerāt et ierāt.

Eodē mō siue promissiuo tpe futuro. Nu. sing. ego ibo: tu ibis: ille ibit. Nu. plu. nos ibimus: uos ibitis: illi ibunt. Veteres etiam dixere: iā ies: iiet. Modo imperandi tpe præfeti ad secundam et tertiā personā. I tu: eat ille. Nu. plu. ite uos: eāt illi.

Eodē modo tpe futuro. Nu. sing. ito tu: ito ille. Nu. plu. itote uos: eunto et iunto illi.

Modo optādi tempore præfeti. Numeri singularis. utinā cam ego: utinam eas tu: utinam eat ille. Numeri pluralis: utinā camus nos: utinā eatis uos: utinam illi eant.

Eodem modo tempore præterito minusquā perfectō. Numeri singularis: utinam irem ego: utinā tu ires: utinam iret ille. Numeri pluralis: utinam iremus nos: utinam iretis uos: utinam irent illi.

Eodē modo tempore präterito pfecto. Numeri singularis
utinā ego iuerim et ierim: utinā tu iueris et ieris: utinam
ille iuerit et ierit. Numeri plu. utinā nos iuerimus et ie
rimus: utinā uos iueritis et ieritis: utinā illi iuerit et ierint.

Eodē modo tpe präterito plusq̄ pfecto. Numeri singularis.
utinam ego iuiffem et iffem: utinā tu iuiffes et iffes: utinā
ille iuiffet et iffet. Nūeri pluralis. utinā nos iuiffemus
et iffemus: ut uos iuiffetis et iffetis: ut illi iuiffet et iffent.

Eodē mō tpe futuro. Numeri singularis: utinā ego eam: ut
tu eas: utinā ille eat. Numeri pluralis. utinā nos eamus
utinam uos eatis: utinam illi eant.

Modo coniūgendi tpe futuro. Numeri singularis. cum uel
si iuero et iero: cū uel si iueris et ieris: cum uel si iuerit et ie
rit. Nu. plu. cū uel si iuerimus et ierimus: cum uel si iue
ritis et ieritis: cum uel si iuerint et ierint.

Modo īfinito tpe præsenti nūeris et psonis confulis ire. Eo
dē mō tpe ptō: iuiffisse et iffisse. Eodē mō tpe futuro: itū ire et
iturū esse. Gerūdi pticipaliaque et supina uerba sūt hæc
cundi: eūdo: eūdu: itum. pticipale tantū: itu. Participia ab
hoc uerbo neutro nascūtur: duo: præsentis tpris et futuri
ut iens huius cūtis: et iturus. Sic declinātur cōposita eiuf
dē: ut redeo adeo. Edo uerbum faciendi differt a cæteris
uerbis tertiæ coniugationis correptæ in aliquot uocibus
ut ego edo: tu es: ille ē: ego comedo tu comes: ille comest.
Et ī ptō minusq̄ pfecto optandi et cōiūgēdi. utinam ego
essem: utinam tu esses: utinam ille esset: utinā ego comes
sem: ut tu comesses: ut ille comesset. Et sic ī multitudine.

In modo imperandi tpe presentis, este comeste, tpe futuro, esto comesto, his uocibus. M. Cato sapennumero utitur, ualeat etiam et in eo analogia. Sunt uerba uocis tertiæ personæ et numeri singularis, ipso tamē significatu numeris et personis confusis quæ sic declinātur.

Modo fatendi tpe presentis penitet. Eodē modo tpe præterito minusquā perfectō: penitebat. Eodē modo tpe præterito plusquā perfectō: penituit. Eodē modo tpe futuro: penitebit.

Modo imperandi tēpore presentis et futuro: peniteat. Modo optandi tpe presentis: utinā peniteat. Eodē modo tēpore præterito plusquā perfectō: utinā peniteret. Eodē modo tēpore præterito plusquā perfectō: utinā penituerit. Eodem modo tpe futuro: utinā peniteat. Modo coniungēdi tpe futuro: cum uel si penituerit. Modo infinito tpe presentis penitere. Eodē modo tpe præterito penituisse.

Sunt uerba quæ ab aliis nascuntur uocis patiēdi etiā numeris ac personis confusis quæ sic declinātur. Modo fatendi tpe presentis: legitur. Eodē modo tpe præterito minusquā perfectō: legebatur. Eodē modo tpe præterito plusquā perfectō: lectum est. Et ulteriore præterito plusquā perfectō: lectum fuit. Eodē modo tpe præterito plusquā perfectō: lectum erat. Et ulteriore præterito plusquā perfectō: lectum fuerat. Eodem modo siue promissiuo: legetur. Modo imperandi tpe presentis et futuro: legatur. Modo optandi tpe presentis: utinā legatur. Eodem modo tpe præterito minusquā plusquā perfectō: legatus est.

cto:utinā legeretur.Eodē modo tpe præterito pfecto:uti
nam lectum sit.Et ulteriore præterito pfecto:utinam le
ctum fuerit.Eodem modo tempore præterito plusquam
perfecto:utinam lectum esset. Et ulteriore præterito plus
quã pfecto:utinam lectū fuisset .Eodem mō tēpore futu
ro:utinam lectum erit. Et ulteriore futuro : utinam lectū
fuerit.Modo ifinito tempore præsentis:legi . Eodem mo
do tempore præterito:lectum esse. Et ulteriore præterito
lectum fuisse.Eodem modo tempore futuro:lectum iri.
Sunt uerba plurimū defectiua:utputa:infit.faxfo faxtis fax
fit.Salue imperandi et saluete:et modo infinitiuo saluere
te iubeo.Saluo saluas pro salute danda Seneca usus est.
Vnde patiendi saluor:et uocabulum saluator: quibus eti
am in posteriore philosophia plinius utitur.ca do ca dite
haue hauete haueñ.quæso in præterito quæsi.et prima p
sona præsentis quæsumus.quæsi utitur Lucretius.

DE ADVERBIO.

 Duerbiū sequitur uerbū. nam sine eo sensus pfectus
non uidetur.Cū dico lego dubiū est: an bene an ppe
ram:ea de causa hæc pars inuenta cui est addita iteriectio
nisi quis in numero luxuriari cupit.

Aduerbio accidūt tria:qualitas:significatio:figura. Quali
tas est qua itelligimus: an aduerbia ab aliis pibus oratio
nis oriātur. s. noie:pronoie:uerbo: an per se fiant . Ab acci
dētibus aduerbia fiūt:ut ab docto docte.pauca discrepāt
et probus ait esse undeci: utputa. duriter a duro : nauiter
a nauo: largiter a largo: puriter a puro . Et in tus.diuini

tus a diuino:hūanitus ab hūano:publicitus a publico. A quibusdā duplex ē aduerbium:ut leniter et lene:faciliter et facile. In medio collatiōis gradu neutrale trāsit in aduerbiū:ut maius et melius:et alterius forme maiuscule meliuscule. Itē aliter in im:partim a pte: uiritim:regulati: poculati:guttati:gradati:aceruati:furtim:geminati: minutati:scortati:hortati:stillati:sēsim: sigillati: turmatim: tactim a tāgo:tractim a traho:separati a separo. Itē aduerbia esse creduntur cum dicimus. Sum uel es uel ē roma:sacrificor ephesi: gloriator sagunti: studui athēnis pugnaui thebis:moror bonillis: fui gadrianopoli: eo roma:pergo athēnas:decedens cilicia:uenio alexandria. Et cum significamus nos ituros: redeo alexandriā: rus adcedo sic domū atque militiā. Sunt etiā in. u. ut diu. noctu. M. Varro e pronoiibus ita deducit: ille: illic: illuc: illinc: illo: iste: istuc: istinc: isto: hic: haec: hinc: huc: idē ibidē: idētidē: eodē: meus meum: tuus tuum: suus suum: noster nostrum: uester uestrum. Et significant more meo: more tuo: more suo: more nostro: more uestro: haec uoluit esse tātū sedecim Varro: probus alia adiecit. Ex pro uocabulis. quo: qua: quomodo: quicque: quoque: quodā: quadā: uspiā: usquam: aliquo: alicubi: qualiter. Significatio est qua qui uerba ualeat accipimus: ut puta. Tēporis. modo. heri. hodie. nup. nūc. pridie. olim. cras. statim. Loci. itus. foris: itro. foras. idē. aliūde. aliō. Et quae e pronoiibus nascūtur. ille. iste. hic. is. idē. Nūeri. semel. bis. ter. Et cetera talia. Adnuētis. sane. Hortātis. cia. age. agite.

Ordinis: deinde: deinceps: prius: denique: primo: ante.
 Interrogantis: Cur: quare: quid: itane: nempe: nonne: quam
 obrem: utrū. Irascentis. ue. Inuocātis. Heus: eueo: o
 Prohibētis. Ne. Adfirmantis. Næ. Separātis. Seor
 sum: segregatim: semote. Euenti. forte: fortuitu. Qua
 litatis. bene: male pulchre: sapiēter. Quantitatis. Nimie
 nimium: plus: maius: multū: tantū: tātillū: satis: parump.
 Collationis. Magis: melius: fortius: potius: plus. Et subiūgi
 tur quam uel intelligitur. Iurātis. hercule: mehercule.
 mehercules. a quibusdam. pol: adepol: perpol: castor: di
 uffidius: mediuffidius. Negātis. Non: haud: nequaquā
 minime. Demonstrantis. en: ecce: eccum. Oprantis:
 utinam: o: osi: quid si: si: fifi. Exclamantis attractiōis est
 ut pro: iuppiter: pro iuppiter: o tēpora: o mores. Simili
 tudinis: quasi: ceu: itaque: perinde: ac: ac si: ut: item: uelut:
 ueluti: tanquā: sic: quēadmodum. Dubitantis. forsam:
 fortasse. fortassis. an uerū. Respōdētis. hei heu. Comu
 nicantis. pariter. una. simul. Optionis. potius. immo.
 Personalis. meatim: uatim.

Sunt aduerbia quæ cum unum significēt dupliciter efferū
 tur. ut num. nunc. ut. uri. quomodo. aliquō. ibi. ibidē. illo.
 illuc. prorsus. prorsum. forte. fortasse. fortassis. forsan. for
 sitan. tum. tunc. sicut. sicuti. rursus. rursum.

Sunt aduerbia quæ sibi respondēt: ut tum. cum. quidam cō
 iunctiōni adscribunt et aiunt tum esse inchoati: cum uero
 rei pfecte: ut etiam tam et quam. Sodes a quibusdam di
 citur aduerbiū precatōis. a quibusdā nomē ad aliquid.

Sunt aduerbia in o: tertio: subito: consulto: matutino: continuo: tripartito: gratuito: perpetuo: necessario: fortuito: opinato. Et cetera talia: et alia in am. nequaquam: nequicquam: bifariam: trifariam: quadrifariam: ab nequam appellatioe. nequiter. Item alia in us: ut fuditus: radicitus: nudius tertius: coelitus: stirpitus: eminus: cominus.

Sunt aduerbia quae habent similitudinē cum aliis partibus orationis: ut cum uocabulo: subite: docte. Cum prouocabulo. quo: qui: qua. Cum pronome. haec: hac. Cum uerbo. age: agite: pone. Cum coniunctioe. quare: si: quam obrem: quando: ue: cum. Cum praepositionibus. praeter: ante: post: pra: contra: propter: circa: circum: subter: iuxta: coram: palam: prope: super: pene: usque.

Sunt aduerbia in I. quae uidentur uocabula esse: ut uesper: receptui: ostentui: motui: usui: iure: iniuria. Et alia apprimē ad faim. iunguntur cum praepositionibus: ut de post: de repente: pro porro: ab hinc: ab usque.

Attractio in aduerbiis cum adfectu. Quando aliquid fit quod probamus et dicimus. a bene omnia: a prudenter omnia. Quando admiramur. oe ridiculum caput. oe impudenter hominem. eo quid. Quando improbamus. heu indignum facinus. o crimen non auditum. Adseueratio quando adnuimus aliquid iuste ac pie factum dicimus fas. quando negamus dicimus nefas. Adseueratio et attractio simul. pro nefas pro superi. pro iuppiter. Interiectio in aduerbiis: ut puta dolentis. heu: heu: heu: hue. Lametandi. aa: arat. Admirandi. labe: pape. Bacchantis. iho: iho.

Arridentis.ah:aha:hahaha Hortantis.iage:iaie.
 Laudantis.euge:e. Vitantis.apage. Vocantis.co:o:
 eo. Ironice.Hui.a. Recordantis.em:e. Silentium
 iniūgendi.ist:staa. Prohibendi.ha.ha.aai. Conque
 rendi cum dolore.ai:a. Gementis.uou:uae. Refici
 endi.Euan. Irridendi.bon:batt:babo. Veteres scri
 bunt:cum hæ particulæ et similes suspiranter et motu a
 nimi enuntiantur ad interiectionem pertinere: quæ pars
 aduerbiorum est. Cum sine adfectu qui παθος dicitur
 proferuntur:aduerbium sibi uindicat. Quidam pro in
 teriectione attractionē et adseuerationem posuere: quod
 altera pars attrahit altera adseuerat. Nostra cum non in
 terfit in pluribus romani sermōnis luxuriari membris cū
 aduerbio uagare permisimus.

DE CONIUNCTIONE.

c Oniūctio quæ et uinculū siue copula dicitur est quæ
 necit ordinatque sententiam.

Coniunctioni adcedunt tria. species: ordo: figura. Species
 uim ostendit: cuius partes sunt quinque. prima cōiungit
 ut puta. que: atque: at: ac.

Altera disiungit et segregat. aut ne: an: ue: uel: neque. Ter
 tia explet: ut quidem: equidem: tum: porro: quoque: autē:
 nimirum: ideo: igitur: saltem. Equis aliqua aduerbia esse
 putantur.

Quarta causalis et ut ait Probus quattuor: et. xx. habet par
 tículas equis sunt simplices. vii. si: num: nam: quādo: quī

feu: sed. Decem et septem compositæ. si si: et si: si tum: si qui
dem: etiam si: quandoquidem: siue: præterea: sin etiam:
quatinus: nisi: tam et si: namque: quoniam: quin etiam: et
enim: enim uero. additur et quam.

Quinta rationalis: ut probo uidetur tris et. xx. habet parti
culas: equis sunt simplices sex. ut cæterum: item: ita: quip
pe: enim uero. Additur his et ergo: compositæ. xiiii. præ
sertim: itaque: quia: quapropter: at qui: alioqui: ideo quo
niam: quâquam: quamuis: et licet: propterea: quoniâ qui
dem: scilicet: quamobrem.

Probus. .iii. coniunctiones esse et causalis et rationalis spe
ciei. enim et enim: enim uero.

Sunt qui figurate legunt sine: et putant rationalis speciei.
quod minime Probo placet.

Rationales dicuntur quod re propositâ ratione cõfirmât
utputa. lucet igitur dies est.

Sunt et aliæ inferendi coniunctiones: ut quamquam: quo
minus: et si: tam et si.

Aliæ referendi: ut magis: potius: immo: tamquam. Plinius
secundus inferendi appellat illatiuas et referendi relati
uas.

Et alia quæ sũt modi fatendi. utputa: dum: quamquam: an
tequam: postquam: quatenus. Et oprandi ut utinam: ne:
Et coniungendi: tam et si: donicum: donec: quamuis: licet:
dummodo: postquam: priusquam.

Ordo est quo præponuntur et postponuntur coniu
ctiones. præponuntur octo. ac: at: ast: sine: feu:

uel: sin: aut. Subiiciuntur sex. neque: autem: enim: ue: que:
quoque. cetera ut libet ponuntur.

DE PRAEPOSITIONE.

Praepositio dicta: quia praepositur siue casum habeat
siue componatur: ut ad illum eo et adeo. interdū sub
iicitur ornatus causa: ut tecum: mecum: italiam usque: cru
rum tenus.

Praepositionis inseparabilia sunt duo. species et uis. Species
in quattuor partis distributa ē. prima seruit loquelis: ut di
diduco. dis disūgo. re reiicio. se secedo. am amnuo. com
comparo. Secunda seruit accusandi casui cuius sunt
xxx. ut ad: apud: ante: aduersum: aduersus: cis: citra: circū:
circa: contra: erga: contra: iter: intra: extra: iuxta: ob: penes:
per: prope: propter: praeter: post: pone: secundum: ultra: us
que: trans: supra: secus: circiter.

Tertia species seruit auferendi cuius sunt. a: ab: abs: absque
cum: coram: pro: cum: clam: de: e: ex: pra: palam: sine.

Tenus iūgitur et auferendi et gignendi: ut Lucretius labro
rū tenus interea perpotet amarū absynthi: laticem.

Quarta species accusandi et auferendi subministrat: ut in:
sub: super: subter. Vis est: qua praepositiones ualent: ut a
pud forum et coram praetore.

LIBER QVARTVS.

M Omina iunguntur cum uocabulis gignendi: ut. T. li
uius lactea eloquentia. P. scipio romana uirtutis. L.
asinius mira iucunditatis. Et uocabula cū uocabulis. Imi
tator uetustatis Maro. eloqui Ro. princeps Cicero. Rex

asix Mitridates. plenus fati. diues agri. rapax pecunia. cupidus lucri. studiosus poetarū. Egenus rerū. indigus opū. praescius. scius. conscius futurorum. gnarus uirtutis. particeps ipii. certus fati. Mille et duo milia nūmū. sciēs belli. Exercitus et expertus militiae praefectus urbi et urbis.

Noīa facta uocabula cū noībus: ut Brutus Cicerōis: Lælius cicerōis: Eneas uirgilii. Mecenas maronis: Atticus asinii. Et cetera talia. Noīa siue uocabula cum dtō. Vtilis mihi. grauis illi. commodus urbi. iucundus omnibus. Itemque liberalis: idoneus: carus: pius: acerbus: pestifer: intentus: inimicus: inuidus: maliuolus: par: proximus: aptus.

Nomina siue uocabula cum accusatiuo. perofus lucem. exofus bella. tortus comā. ruber uultum. septus crinem collarum: et hæc eadem cum auferendi: ut flauus crinem et crine.

Nomina siue uocabula cum ablatiui. secundus ab rege. matius uirtute. insignis fama et egregius. Itemque uehemēs gloriosus. conspicuus: contentus: orbis: incensus: uictus: adfectus: fatigatus: infirmus: alienus: dignus: opus hac re. Opus illam rem dixere ueteres: et opus huius rei.

Et nomina et uocabula: ut Pompeio consule. cæsare dictatore. Rege Numa.

Verba omnia cum nominatiui iunguntur præter ea quæ cōfusus numeros atque personas habēt: ut sum pius. fio prudens. sedeo hilaris. dominor libens. seruiuo inuitus. Ex illo priore dicimus. sum tibi cure. et ex sequenti. fio ab illo diues. Et sic utimur auferendi quotiēs aliunde si significa-

mus res procedere: ut emi a te librum. oritur e monte fons
incedo honestus. ambulo sapiens. dormio securus.

Verba faciendi cum genitiuo et accusatiuo. damno te scele-
ris. arguo te criminis. astitimo parui. Item reprehendo. in
crepo: accuso: existimo censeo. moneo illum huius rei.

Sunt quaedam uoces quæ per gignendi casum proferuntur
ut quanti: tanti: tantidem: plurimi: minimi: pluris: mino-
ris: parui: magni. Emo et uendo his genitiuis iunguntur
licet Seneca ait. magno emisse neutralia: ut tanti illum fa-
cio. Et simpliciter cum genitiuo: egeo: indigeo: abundo:
Deponentia: obliuiscor: misereor: reminiscor: discrucior:
recordor. Ex his cum accusandi etiam casu: obliuiscor: re-
miniscor: recordor.

Et cum auferendi: discrucior aī et aīmo cum dō: misereor tui et
tibi. Et itē illa quæ sūt confusis nūeris et personis in uoce
faciendi cum genitiuo et accusatiuo: penitet: tēdet: mise-
ret: piget: pudet. Et cum genitiuo tantum: interest: refert
Et ambo cum auferendi pronominum: ut mea interest:
tua: sua: nostra: uestra. Et mea ipsius interest.

Verba faciendi cum datiuo et accusatiuo: ut præfero rebus
omnibus litteras: pono: præpono: antepono: fero: antefe-
ro: propero: rapio: surripio: euello: eruo: adsido: illudo: ad-
uerto: duco: dico: rependo: præuideo: consulo: extorqueo:
iudico: seruo: mitto subiicio: acquiro: do: præbeo: tribuo: i-
pendo: exhibeo: impero: præsto: mando: præcipio: iduo mi-
hi uestem et induo me uestem. Dono tibi munus et do-
no illum munere. prohibeo tibi hanc rem: prohibeo te ab

hac re. Et cū datiuo tantū: i pono tibi id est decipio te. pro
uideo mihi: idemque ualet prospicio et consulo. unde cō
sul deducitur. consulo illum de uirtute scilicet consilium
accipio. Et in alio significato. consulo tibi consiliū do. sol
uo tibi nūmos: et aliter ualet. soluo te uinculis. rogo tibi
hanc rem: et rogo te hanc rem. exuo tibi uestem. exuo te
uestem. exuo te uestibus. Neutralia cum datiuo. noceo ti
bi. Cato per uim faciēdi protulit: ut fruges a frigore noce
būtur. et columella utitur. metuo illi malū: sic et timeo. in
uideo tibi litteras. studeo libris: ueteres dixere libros. ob
strepo tibi tātū. et itē supplico: adsum: adsideo: seruiio obe
dio: obtēpero: placeo: parento: acquiesco: adcedo: adsen
tio. L. Sifēna dixit adsentior: accurro: succurro: obuiā eo:
obuiam fio. Salustius dixit obuiatum est. A quibusdam
neutralia existimantur prouideo et consulo. sed alteri re
pugnat Ouidii carmē: consulitur phebus: et dicimus cum
genitiuo. oro boni consulas id est prouideas.

Deponentia cum datiuo. medeor illi: conuicior: gratulor:
peruaricor: patrocinator: ancillor: amicor: blandior: domi
nor: adulator. Pacuius dixit nostrum adulat sanguinem.
Et Cicero dominor natura patiendi protulit: luctor: ser
mocinator: altercor: insidior: opitulor. Et quæ sūt nūeris et
p sonis cōfusis: placet: liber: attinet: liquet: p tinet: accidit:
cōuēit: cōrigit: licet. quæ pro arbitrio scribētis trāseūt ī ite
gra. Verba faciēdi cū actō oia: ut rideo: fastidio: Neutra
lia huic obliquo iūcta sapiūt naturā faciēdi: propterea
nō facile dignoscūt: ut aro: pulso: cano obiurgo: aduerto:

semino:curro cursum:nauigo equor:uigilo noctem. dor
mio hiemē.uolo aerē.trāseo flumē . Et patiēdi fiūt in ter
tiis p̄sōis.cāpus curritur.nauigatur equor.uigilatur nox.
aer uolatur. Tota mihi dormitur hiemps. transitur tibe
ris. Et quæ non transeunt. uiuo uitam. seruiio seruitutem
Et non contra. obiurgo illi et illum. aduerto tibi et te.

Deponētia cum accusatiuo:populor:predor:enitor:uenor:
metior:aspornor:arbitror:ordior:ineditor:adipiscor:ue
reor:nanciscor:iaculor:polliceor:comitor.molior:patior
opperior:mereor:miseror:piclitor:meditor:dignor:imi
tor:alloquor:emulor:liceor codicein deci.asse. Vtor hęc
rem et illa re:sic abutor et fūgor et fruor: et pro obligare:
liuius decem uadibus uadatus est reum. et uador illum. lo
quor magna. Itemque. sequor: paciscor:egredior:ingre
dior:adorior:restor:obtestor: conspicio: suspicio:miror:
sector:contemplor:tueor:aucupor:tuor:piscor:opinor:ul
ciscor:cōtemplor:precor. Et cōmunia uerba oīa quæ sūt
amplector:criminor:moror:osculor:largior:hortor:ue
neror:hospitor:interpretor. Et ab his cōposita. Dignor il
lū magistratu:confiteor iudici mandata. restor tibi mētē.
Stipulor deliquētem. i. interrogo: et stipulor a censore .i.
iterogor. Aliquando stipulari est spondere. Veritus sū ra
ro in patiendi natura cū duplici actō faciēdi uerba. flagi
to rogo. doceo:posco:peto:celo:uestio:exuo:cigo:mōeo:
spolio:induo. Et ab his composita. doceo te litteras et de
litteris. Quæ sūt nūeris et p̄sonis cōfufis cū actō: iuuat:
deceat:delectat. Et hęc trāseūt in integra. Et quod nūquā

transit oportet.

Verba faciēdi neutralia et deponētia cū ablatiuo . honoro
illū digitate. hōesto opibus. hōero fructibus. ifignio. pri
uo: rēpero: obeso: opulēto: opimo: sagino: pulmēto: ibuo:
afficio: placo deos ture. sacrifico: orbo. r̄dolet potus neſta
re. redolēt mella tymo. Valerius Flacchus redolētem ne
ctare rorē. Virgilius. redolētque tymo fragrātia mella :
careo: idigeo: egeo: uulgus abhorret ab hac rōne. nō hāc
rōnē: audio: accipio: cædo: discrepo: letor laude: desisto:
uescor cibo: dissentior: glorior uictoria: cōfligo cū hoste
et manus confero: pugno. luctor: et nitor hasta: mutuor:
ut luna mutuatur lumē a sole. Et alterius uocis ac nature
mutuo do: mutuo das: mutuo dat. et sic mutuo accipio:
cōtēdo. male mereor et benemereor de illo. Demereor of
ficio aicū. Quintilianus pleniori oblego demereor amā
tissimos mei: hoc ē bene mereor de amatissimis meis: ue
neo. P edianus. alii bona femūcia uenierūt. Oleo unguē
tū et unguēto. timeo tibi et de te. uapulo ab illo. exulo pa
tria. nubit pōponia scipioni melius q̄ si dixeris a scipiōe.
Maret magno stipēdio nunc miles. Līa nullo merent
lucro: et mereor stipēdia: pasco oculos pictura. Verba
patiēdi ablatiuū cū prapositionē adicipiūt: ut liber legitur
a me. Sunt quādā uerba uoce neutralia sēsū patiēdi et
ablatiuo iūgūtur et simpliciter pronūciātur: ut gaudeo:
caleo caleſco: tepeo tepesco: ardeo ardesco: frigeo frige
ſco: turgeo turgesco: rigeo rigesco: flauco flauesco: pal
leo palleſco. Et cætera talia quæ principiū affectus signi

ficant: ut fio calidus. initium ibi est. ex his ardeo et palleo
possunt accipere accusandi casum: ut palleo morbum: et ardeo
puellam. penderque ab amore. Sunt uerba quae per se ponuntur
in tertia persona: ut pluit: tonat: grandinat: fulminat:
coruscat: fulgurat: scintillat. Adcipiunt et nominatiuum: ut plu-
it lapis: sanguis: et ablatiuum pluit lapidibus et sanguine.
sic pluit gradum et gradine. Et in altera significatione ful-
minat aper. Nominata siue uocabula cum uerbo cõtetus sum
raucus sum. fictus sum. ortus sum. Gerundi et participia casus ac-
cipiunt uerborum unde nascuntur: ut legens uolumen. legen-
di uolumen. Et futurum modi infiniti id etiam sequitur quod
indefinitum est uerbum: ut credo uos uolumen lecturum. Et
credo uos lectum ire: et a uobis lectum iri. Medius col-
lationis gradus iungitur cum ablatiuo singularis numeri
et multitudinis. ut fortior achille hector: et achilles forti-
or troianis. ueteres etiam dixerunt de multitudine gentis suae
ut fortior troianis Hector. pro quo recens consuetudo ac-
cipit tertium gradum cum genitio quod dicitur supremus: et superlati-
uus ut fortissimus troianorum hector et graecorum achilles:
ueteres mihi uidetur hac uoce non significatione uariasse
et alius est loquendi modus ut non legi doctior hominem
quam Varronem et quam Varro est. utrique additur casus sui sim-
plicis: ut prope urbem cum dicimus: non omittimus propius
urbem et proxime urbem. et illud consultissimus plebis tro-
iane aeneas: et eius gentis pugnacissimus hector. Seneca
de puerorum prima exercitatione sic ait. Facilius enim insidunt
singula circumscrippta et carminis modo inclusa: ideo pueris et

ſerētias edificēdas damus: et has quas grāci chrias uocāt
q̄a cōplecti illas puerilis animus pōt: q̄ adhuc nō capit cer
ti fructus uim. Sūt hi flosculi qui primordia dicendi īsti
tuunt: et blande prācedūt eloquētiā futurā. Sentētia
est uox uniuersalis et breue dictū alicuius: quo intelli
mus quod imitādū quodque uitādū in uita cupimus et
pronūtiamus sine mētione eius p̄sonæ qui dixerit. Et ali
ter. Sentētia est breuis sermo hortās et dehortās: ut fa
cere et pati fortia romanū est. Et liberi hoīs est sine uolu
prate uita. Noīatiuo nūeri sing. hic liber hō ē: qui sine
uoluptate uiuit. grō liberi hoīs est sine uoluptate uiuere:
dtō libero: hōi cōuenit sine uoluptate uiuere. actō liberū
hoīem eē existimo q̄ sine uoluptate uiuit. uocatiuo o liber
hō es si sine uoluptate uiuis. ablatiuo ab libero hoīe pro
cedit sine uoluptate uiuere. Nūeri plu. Noīatiuo libe
ri hoīes sūt q̄ sine uoluptate uiuūt. grō liberorū hoīum
uirtus est sine uoluptate uiuere. dtō liberis hoībus adscri
bitur sine uoluptate uiuere. actō liberos hoīes esse cense
mus q̄ sine uoluptate uiuunt. uocatiuo o uos hoīes liberi
estis q̄ sine uoluptate uiuītis. ablatiuo ab liberis hoībus
exēplū ducitur sine uoluptate uiuere. Chria ē usus di
ctorū aut factorū q̄ traditur notitiæ et exercitatiōis cā in
ludis līariis. Sumūt pulchra dictorū aut factorū exēpla
et danī edificēda pueris. Aliē. Chria est breue dictū quod
ad p̄sonā r̄ferē. unde pueris urilitas manat et iō nomē for
tita ē chria. genera eius plura sūt. unū ut dixit ille aut dice
re solebat. Alterū in respōdēdo ut interrogatus diogenes

cur die accēsam lucernam ferret:respondit . Inquiro ho
minē.et idem interrogatus de pueri ebrietate respondit il
lum a patre ebrio genitum esse. Tertium est in factis : ut
Crates cū indoctum puerū uidisset pedagogū percussit.
Quartū pene huic par:ut milo cū consueuerit uitulū fer
re taurum tulit. Item igitur dixit Cato.litterarū radices a
maras esse:fructus iucundiores.Dixit Virgilius. Degene
res animos arguit. Et dicere solebat .M. Cato leges esse
neruos ciuitatis.Demosthenes orator interrogatus unde
tantū eloquētie habuisset respondit.plus olei consumpsi
q̄ uini.Et.M. dicere solebat.Cura cibi magna uirtutis in
curia. Noīatiuo numeri singularis.hic Iugurta:dixit
omnia romæ uenalia esse.grō huius iugurte :dictū fertur
omnia romæ uenalia esse. dtō huic iugurte:protulisse li
buit omnia romæ uenalia esse.actō hūc iugurtam dixisse
memorant omnia romæ uenalia esse.uocatiuo o iugurta
ex animo dixisti omnia romæ uenalia esse.ablatiuo ab iu
gurta:dictū scio omnia romæ uenalia esse. Noīatiuo
numeri pluralis iugurte:dicere soliti sūt omnia romæ ue
nalia esse.grō iugurtarū sermo fertur omnia romæ uena
lia esse.dtō iugurtis:ex aīo dictū attribuerit oīa romæ ue
nalia esse.actō iugurtas:professos aiunt oīa romæ uenalia
esse.uocatiuo o iugurte:uestrū fuit dicere oīa romæ uena
lia esse.ablatiuo a iugurtis:illud manauit oīa romæ uena
lia eē. Eriologia ē rō causæ in exēplo psonarū cū pro
pōitur uita alicuius:ut licet regnādi cā uiolare ius. Quia
idē fecit cæsar:et licet abstinē a libidie q̄a idē fecit scipio.

Noīatiuo numeri ſing. hic. **M.** furius Camillus conſtantia
ictus fortunæ uicit: et ego ſic ferēdo uincā. **gō** huius. **M.**
furii camilli cōſtantix fortuna fugit morā. Et ſic mei ipſi
us par laus erit. **dtō.** **M.** furio camillo fortiter ferēdo cel-
ſit fortuna: et mihi perſeueranti cedit. **actō.** **M.** furium ca-
millū fortiter ferētē fortuna metuit. Et in e non minus ti-
mebit. uocatiuo o. **M.** furi camille conſtantia fortunam
domuiſti. ablatiuo a. **M.** furio camillo fortiter ferēdo for-
tuna exuperata traditur: et eodem modo a me uincetur.
Noīatiuo numeri pluralis. **M.** furii camilli fortiter aduer-
ſa ferendo uicerūt fortunā: et nos ſimiliter faciemus.
gō. **M.** furiorū camillorū fortis animus reppulit fortu-
nā: et noſtri facinus idem erit. **dtō.** **M.** furiis camillis con-
ſtanter ferētibus: fortuna locū dedit nobis conſtantibus
idē eueniet. **actō.** **M.** furios camillos fortiter ferendo hor-
ruit fortuna. Et nos etiā refugiet. uocatiuo o. **M.** furii ca-
milli fortiter ferendo fortunā uiciſtis. ablatiuo a. **M.** fu-
riis camillis fortiter ferentibus: fortuna domita eſt: a no-
bis ſimiliter uincetur. Vicia oris et linguæ non poſſūt
niſi ſono demonſtrari: et in ſingulis litteris uiciū eē pōt
ut cū **qs.** **I.** craffe pronūtiarit Iotaciſmū facit. cū uero. **L.**
labdacifiſmū. cū uero. **M.** metaciſmū: iſchnoteſia a uocis
gracilitate: platiſmos eſt a uocis nimio hiatu. Ciloſto-
mia quādo in ſūmis labiis uox ſcinditur. Barbariſmus
in loquēdo et ſcribendo uitiū eſt cū quis uel pronūtiarit
uel inſolenter ſcripſerit. Eiufdē uitiū reus eſt ſi quādo ali-
qs minaciter aut crudeliter fecerit. nā crudele barbarum

dicimus. Ea uox ante diui aug. ætatem non fuit.

Solecismus est uicium in oratione. et dicitur a solis urbe ciuitiæ quæ pompeiopoli inde est appellata: quod eius incolæ atheniensibus uiciose loqui uisi sunt.

Laus est in una quæ dicitur orthopeia quæ est emēdata cū suauitate uocum explanatio.

Paraphrasis est interpretatio nō tantū mutato sensu: quādo id quod alii scripsere nos scribere conamur: aut compendiosius: aut copiosius: aut ornatius. Quintilianus libro. x. Neque ego paraphrasim esse interpretationem tantum uolo: sed circa eodē sensus certamē atque emulationem: quæ uel sola pueros ad aliquod dicendi genus perducit. et præsertim quæ fit carminibus uertendis. Itaque nihil utilius quā paraphrasticos facere.

Iamque petit finem pueris sacer iste libellus.

Cum sit pro pueris tam breuis esse cupit.

Vna manus capiet totum puerilis: habebit

Ipse tener nullum per graue pondus hylas.

Habes suauissime Ranali quæ pro erudiēdis pueris usque ad carmina et eloquētiā necessaria te poscente uisa sunt: in quo sū opere mihi placuī quod sine palæstra transégi: neque ius boni: neque prudentis hoīs ratio est pueros lucta exercere: prima enī atas sine uiribus illecebras atque blanditias: et iter peruium quarit: utinā assensus adcedat præsertim tuus: pro quo labor susceptus ē: et ad finem perductus. Si uero nimis elegantes aures non probarint: quod copiosius et eruditius effici potuerit. parcant atque igno

scant oro. Cum pueris enim loquor: et si perstiterit: te cl
peo utar. cui id roganti obsequi quam negare malui. Be
ne ualeas cum Mariore nostro.

FINIS.

Venetijs Per Baptistam de
Tortis. M. CCCC. lxxxiii.
die ultimo Martii.

fuit grammatica Seno

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is mirrored and difficult to decipher but appears to contain several lines of script.

Handwritten word or phrase, possibly a title or section header, centered on the page.

Handwritten text, possibly a signature or a specific reference, located in the middle section of the page.

